

Personajele

- 2 VASILE MIREA
- 1 TIT MIREA, fratele său
- 1 NICKI POCROVAN
- 1 Secretarul UICĂ, de la județ
- 1 Secretarul B.O.B., STAVĂR
- 1 Directorul tehnic BĂDICU
- 2-3 BLASIU DOHOTARU
- 1 Profesorul GREAVU
- 1 UN CHELNER
- 3 DUFY
- 2-3 MARTA MIREA
- 1 HORTENSIA POCROVAN
- 1 Tovarășa JIMBLEA

Acțiunea se petrece în zilele noastre.

PARTEA I

Cîteva elemente de interior, să zicem un fotoliu, o lampă înaltă. În cursul acțiunii vor mai trebui: o masă de bucătărie, de sedințe, de restaurant, un birou de acasă sau de la serviciu ș.a. Decorul e, deci, aleatoriu, după meandrele povestirii.

PAUL EVERAC

A cincea lebadă

povestire dramatică
în două părți

2/ MIREA (în fotoliu): Mai am două ore și zece minute. Acum mi-ar trebui un prieten. (Caută cu privirea prin public.) Care să mă înțeleagă. Să mă sfătuiască. Și la fabrică am prieteni. Chiar Pocrovan mi-e prieten. Și, nu de-acum... Am făcut școala de partid împreună. Pe el l-au luat în misiuni speciale, l-au văzut tare. Avea ceva neiertător. S-a mai imblinzit, în cincisprezece ani... Pe mine m-au dus la minister. La hîrtii. Ce pot să fac, așa a fost drumul. Mi-a plăcut în organizare. M-am și bucureștenizat puțin. Mi-a fost așa de greu să mă întorc!... Chiar „director comercial”. Veneam de sus, nu veneam de jos. Unii au spus că e disciplinar. Poate, pentru frate-meu Tit. Fără el,

acuma, probabil, eram... (*Gest : sus.*) Și nu se mai întâmplau toate. Soarta omului.

Ei acuma încep să se întrunească, să pregătească ședința. E Stavăr acolo, care a cules informații... E datoria lui, desigur. Problema eticii și a echității. Eu înțeleg foarte bine. N-am nici cea mai mică supărare personală. Sau bănuiele. Mircea Stavăr e un om cinstit. Corect, pe bune. Nici n-are timp de prostii... Probabil că și eu, dacă eram pe postul lui... *Puteam* să fiu secretar! Chestiunea cu Tit nu mai afirmă azi așa de mult... administrativ vorbind. Nici politic. Omul s-a întors... s-a încadrat.

Dar ce vorbesc eu aicea? În timpul ăsta, ea umblă sus pe munte... S-a anunțat vreme rea. O s-o sprijine ei, băceții, nici o grijă. Ea nu alege. Ea nu mai alege. Nici pe mine nu cred că m-a ales. Așa a ieșit.

„Nu-i adevărat, tovarășe, nu e întâmplător că... Există un determinism. O legitate obiectivă. Există un cod moral.“ Parcă-l aud pe Bică Sotiriu... va lua primul cuvântul. Vorbește bine. Al dracului de bine. Cam prea bine. Înainte, îl suspectam. Acum, am aflat că și asta e o plăcere, să vorbești bine. Mai ales la mine, în comerț, e nevoie. Eu vorbesc scurt. În conving cu faptele. Cu calitatea mărfii. Vă declar, pe cuvântul meu de onoare, calitatea a crescut serios. Cîtuva timp n-am avut probleme. Decît să dirijez, să planific... Ajunsesem un fel de dispecer. Un fel de minister, mai mic. Mergea totul aproape automat. Cînd am scos noile prototipuri...

Poate, mai bine n-ajungeam acolo... Acum, eram mai liniștit. Cunosc mulți tipi care stau liniștiți. Țsta e programul lor de viață. Nu fac mai mult, ca să nu se ardă. „Pot să termin în trei zile lucrarea asta, sau în două — zice el. Dar de ce s-o termin? Ca să-mi dea alta? Dacă merge prea bine, mă taie, pe motiv că nu e nevoie de atîția.“ Urăse ascemenea indivizi. Sint strimți. Fără generozitate în ei. Fără...

Ah, nu, nu mai vreau să-mi aduc aminte de ea. În special acum. Teoria generozității, asta e influența ei, „infiltrația“ ei. S-a infiltrat, ăsta e cuvîntul. Cum faci un infiltrat pulmonar. Și, pe urmă, nu mai ești decît febră și generozitate. Generos cu singe. Dacă nu începi urgent să te economisești... te duci.

Viața, totuși, e economie. Păstrare. Înțepinare. Sporire de valori materiale și spirituale. Să creezi cu răbdare, să organizezi, să faci modele noi, să le pui la dispoziția oamenilor, la un preț accesibil... Nu ride, nu ride. Dufy! Nu ești decît o năroadă, fără școală. Fără perspectivă... O biată flușturistică, sigur, extrem de ademenitoare, un soi de...

Nu, bai să fiu cinstit, ești mai mult decît atîta. Profesorul Greavu, vecinul, cînd te-a întîlnit pe palier — și te-am rugat să mergi încet! — mi-a spus (eu

nă făcusem mie!) : are suc, funcționarea dumitale! (*Ride.*) Funcționară! ? Nu cred că ai fi rezistat, nici douăzeci și patru de ore! Ar fi zburat toate hîrțile prin aer, tot ce adunăm noi de atîta vreme!... M-ai întreat o dată de ce nu sint în stare decît să adun. Și eu ți-am răspuns că sint capabil și de înmulțit. Era o glumă. O mai făcusem. O luasem de la Pocerovan. M-ai privit, mi s-a părut timpîă.

Și, totuși, adun de cînd eram tînăr. Toate faptele mele, pînă să vii tu, se adunau. Dosarul meu, afară de chestiuni de care nu sint vinovat personal... Originea : tata, mic meserias, pot să zic muncitor... Cam bea, e adevărat. L-am și urit pentru asta. Tit îi seamănă, nu m-am înțeles nici cu el. Mama : țărani săraci. Sint acoperit foarte bine. Exploatați. Harnici. Fără noroc. Ce cuvînt : noroc... Ca salut, merge. Tu ai fost un noroc? — asta aș vrea să știu. Eu am fost un noroc pentru tine? Nu mă minți! Știu că minți. Aș fi dispus să admit că m-ai mințit tot timpul. Mi-ar face bine, acum! Teribil de bine! M-aș duce și m-aș uita, acum, în ochii lui Uică, ai secretarului de la județ, cu încredere... Cu căință... El mă simpatizează. El îmi vrea binele, m-a și ajutat. El are nevoie numai de un cuvînt autocritic. Sincer. Omul mai greșește. Viața e complexă — asta trebuie să spun. E purul adevăr. (*Spectatorilor.*) Nu sînteți de părere că viața e complexă? La un moment dat, tovarășe Uică și stimați tovarăși, îți dai seama că viața e complexă, îți întinde o cursă... Dacă ești slab, cum am fost eu, pentru moment, bineînțeles... (*Vîntul agită perdeaua de la fereastră.*) Ah, Dufy, ești aicea, știu că ești aicea. Vîno, n-are nici o importanță ce-o să-mi spună. O să mă spele, sigur. Bădicu, „tehnicul“, o să mă spele cel mai tare, cu mutra lui severă de premiant speriat c-a scăpat mingea în răsaduri. El are dreptul, nu mă supăr : logodnica lui a murit iarna trecută, într-un accident. De-atunci, el nu mai știe de nimic. Femeile nu-l mai interesează. Distracțiile, nu. Băutura, nu. Cinematograful, nu... La Operă, cred că n-a fost de cînd e. A stat la cămin, să-și facă proiectele. Planul, organizarea — aici e doctor. Stăteam bine cu planul, anul trecut am vîndut și în Olanda, la un preț de revenire excelent, m-a felicitat și Uică, personal. Am contribuit mult. Bădicu va ține seama de asta, sint sigur. Va cere o simplă muștrare, fără blam. Dacă n-ar fi apărut chestiunea jersoului... Cum l-ai luat, escroaco? Dufy, de ce nu vrei să vii? De ce nu vrei să stai acum lingă mine, cînd de la tine mi se trag toate? De ce te-ai dus cu idiotii ăia la munte? Știu, deseară veți petrece cu chitare, veți bea țuică fiartă, veți spune bancuri, și pe urmă vei pune ochii pe unul... Pentru că ai „suc“... Și pentru că nu ești decît o...

(Duși apare în dans, piruetează de câteva ori și iese. El se ridică.) Stimăți tovarăși, eu recunosc că... Mai ales în momentele acestea, cînd... Fiecare dintre noi are, la un moment dat... nu, greșesc, vă rog să mă iertați, nu fiecare dintre noi — unii... Cîțiva... Într-un moment, cînd... *(Strigă.)* Eu nu sînt un descompus ! Și nu voi fi niciodată un descompus ! Sînt un om de partid, am în spate douăzeci de ani de activitate, uneori grea, tovarășul Pocrovan știe...

(S-a apropiat de masa unde s-au instalat Uică, Stavăr, Bădicu, Pocrovan și tovarășa Jimblea.)

UICĂ *(cu glas blind)* : Și noi știm.

JIMBLEA : Tocmai de-aia ne-am mirat, tovarășe Mirea, cînd tovarășul director al Personalului *(il arată pe Pocrovan)* ne-a sesizat...

POCROVAN : Era datoria mea. Și ca tovarăș de muncă, și ca vechi prieten.

STAVĂR : Plus că intră în competența dumitale.

BĂDICU : E mai bine să smulgi răul din rădăcină, se economisește un timp util. E o chestiune, ca să zic așa, de ergonomie. Spre binele tovarășului. Și al producției.

UICĂ : Nici să n-o luăm în tragic, tovarăși. E vorba, dacă am înțeles exact, de unele abateri omenești, trecătoare, cu unele urmări și asupra activității întreprinderii... Noi o să ascultăm întâi informarea direcției Personalului... Și-apoi, să vedem poziția tovarășului Mirea... Poate, dînsul și-a dat seama, între timp... Noi o să-i spunem deschis, tovarășește, părerea noastră... dar nu trebuie să batem toba pînă-n cer. E o unitate modernă, care se dezvoltă, care are un prestigiu...

JIMBLEA : Iertați-mă, tovarășe secretar Uică, eu aici am o altă părere... Cazul interesează pe fiecare dintre cei ce... Mai ales că sînt mulți tineri care cresc... Prin specificul textil, unitatea are în majoritate femei, 78%, și tocmai că eu consider că ele nu sînt reprezentate la această ședință așa cum s-ar cuveni !

STAVĂR : Ești dumneata aicea, putem să mai chemăm, eventual de la tineret, din secții, plus una-două maistre. Punctul de vedere e just, dar și eu spun să nu facem din asta o mare răfuială, acum, cînd avem atîtea obiective...

JIMBLEA : Nu-i vorba de „răfuială”, noi nu ne răfuim aici, tovarășe Stavăr. Noi vrem să facem o aplicare corectă a principiilor eticii și echității, și asta nu e răfuială, cred !

UICĂ : Poate, tovarășul secretar n-a ales bine cuvîntul. Dar ideea este asta...

JIMBLEA : Ideea este ca lucrul să fie mobilizator, nu numai pentru tovarășul Mirea,

dar și pentru noi toți. Eu cred că și tovarășă Marta, soția tovarășului Mirea, dacă ar fi aici, ar fi de părerea mea, și orice femeie cinstită. Din păcate, dînsa e în spital, de mai multe luni, și poate că nu stă nici acolo fără motiv. Or, noi am vrea să cunoaștem toate aceste motive. Și noi, și colectivul.

POCROVAN : Din declarația scrisă a tovarășului Mirea rezultă că „întîlnirea” despre care era vorba s-a produs *după* ce tovarășă Marta a intrat în spital. Declarația e semnată și n-avem nici un motiv s-o punem la îndoială.

JIMBLEA : Asta se va vedea. În orice caz, dacă erau aici, de față, mai multe femei, s-ar fi judecat altfel...

STAVĂR : Nu cred, tovarășă Jimblea. Noi știm că atunci cînd a venit tovarășul Mirea să ne spună să-l angajăm pe nepotul său. Blasiu Dohotaru, tovarășa Marta era deja în spital. Or, Blasiu ne-a povestit o scenă din care rezultă că nu exista încă „legătura” cu acea persoană, într-un sens mai concret.

JIMBLEA : Și l-ați crezut pe nepot, da ? Pe care l-a angajat unchiul, da ? Asta cum se numește, nu se numește nepotism ?

BĂDICU : Dohotaru e un element foarte serios. Cînstit. Combativ. Îmi pare bine că l-am angajat.

POCROVAN : Cu avizul nostru, tovarășe director. Aici doar lucrăm în colectiv.

JIMBLEA : Dacă lucrăm în colectiv, să și discutăm în colectiv ! Și, nu într-un colectiv restrîns, ci într-un colectiv lărgit ! Cu mai multe femei ! Măcar pentru tovarășă Marta, care nu poate fi de față ! Asta e părerea mea și nu renunț la ea ! Democrația socialistă așa ne învață. Eu știu că și la Comitetul Central... cînd se discută !...

UICĂ *(luîndu-i-o înainte)* : Sigur că propunerea tovarășei Jimblea are o bază politică justă. Eu am socotit să nu facem atîta tam-tam, pentru creditul dumneavoastră în oraș, dar, dacă vi se pare că e nevoie de o discuție mai generală, foarte bine, putem s-o organizăm !... Tovarășe Stavăr, vei lua măsuri ca, cel mai tîrziu la începutul săptămîinii viitoare... să zicem marți, vă convine ?... *(Dispar cu toții.)*

MIREA *(intorcîndu-se la fotoliu)* : Adică, azi. Mai am o oră și 50 de minute. Măcar Blasiu de-ar fi acum alături de mine. Dintr-un punct de vedere, am făcut e mare greșeală cu el. Dar, imediat ce am primit scrisoarea, m-am dus la Pocrovan : Nicki, am un nepot care vrea să lucreze aici la noi. Ia-mi-l, mi-l iei ?

POCROVAN *(la biroul lui)* : Ce știe să facă ? MIREA : ...Cam de toate.

POCROVAN *(rîzînd)* : Am înțeles : adică, nimic.

MIREA : E băiatul soră-mi Mărgărita, văduva. Bărbatu-său a fost un om de-al nostru. Imi scrie, disperată.

POCROVAN : Ce studii ?

MIREA : Bacalaureat. A dat de două ori la Arhitectură. Nu mai poate sta acasă.

POCROVAN : Armata ?

MIREA : Reformat.

POCROVAN : De ce ?

MIREA : E puțin șchiop.

POCROVAN (*după o mică pauză*) : Îl dau la comercial. Dacă tot trebuie să încurce pe cineva, măcar să te încurce pe tine.

MIREA : Run. Îți mulțumesc.

POCROVAN : Vasile, acum sîntem chît. Sau, mi se pare că eu conduc cu un punct.

MIREA : Mă revanșez.

POCROVAN : Ce face Marta ?

MIREA : Prost. I-au ieșit analizele cam... Trebuie tratament lung. Probabil, concediu. Băi...

POCROVAN : S-a surmenat.

MIREA : Așa cred.

POCROVAN : Ca noi toți. Nici nu-i de mirare, cu cîte și-a luat pe cap. Hortensia, nevastă-mea, s-a băgat și ea să predea cîteva ore la profesional. O văd numai noaptea. Mai exact, o aud. A început să gîfîie în somn. De „trai bun“.

MIREA : Bine. Atunci, să vină băiatul ?

POCROVAN : Să vină. Cum îl cheamă ?

MIREA : Blasiu Dohotaru.

POCROVAN : Blasiu ? De ce Blasiu ?

MIREA : E o poveste lungă... Cu un popă catolic... De fapt, el e român...

POCROVAN : Vasile, sper că nu-mi faci vreo...

MIREA : Fii liniștit, Nicki. Garantiez eu de el. Dacă nu merge, prin mai-iunie îl dăm afară și-l trimitem să mai încerce o dată la admitere. E vorba să cîștige puțin timp.

POCROVAN : Și niște bani !...

MIREA : Și. Sînt destul de săraci. Uneori, mă gîndesc că aș avea obligația să-l cresc eu. Tot n-avem copii. Îi formez, îi dau o meserie în mînă... Ar fi un stimulent și pentru Marta, poate.

POCROVAN : Da, ei îi place să se devoteze. Ca și a mea, dealtmînteri. Avem niște soții excepționale, Vasile, trebuie să recunoști. Hortensia a învățat multe de la Marta.

MIREA (*gentilele evazivă*) : Eh !

POCROVAN (*insistînd*) : Ba da, asta e adevărul, să vorbim cînstit. Bine, Marta e și mai mare cu vreo 10—12 ani. E mai mare și decît tine — n-a făcut nici un secret dintr-asta. Plus că e un om extrem de corect. Să zicem, un comunist adevărat.

MIREA (*mirat de turnura discuției*) : Da, așa este... Dar nu despre asta e vorba acum în propozițiune.

POCROVAN (*zîmbind, într-un fel*) : Oricînd poți lăuda pe cineva pentru calitățile sale, e bine s-o faci. Mai ales dacă acel cineva e și bolnav. Să-i spui multă sănătate din

partea noastră, te rog.

MIREA : Bine, Nicki. Îți mulțumesc. Spune-i complimente Hortensiei.

POCROVAN (*zîmbind*) : Dacă o să am cînd... Noi, seara, cu problemele ce ne stau pe cap... Tu, totuși, ai parcă mai mult timp. Mai poți să mergi la un spectacol, la Operă...

MIREA : La Operă ?

POCROVAN : De ce, n-ai fost ? Mi-a spus cineva că te-a văzut aseară. Poate, s-a-nșclat.

MIREA (*după o ezitare*) : Ba nu, am fost. Eram obosit, deprimat.

POCROVAN (*cu bunăvoință*) : Deprimat ?

MIREA : Mă rog, nu deprimat. Să zicem, obosit. Am destule motive, nu ?

POCROVAN : Desigur.

MIREA : Cred că ar trebui să avem toți o participare culturală mai bogată. E o cerință pe care... ne-o impune însăși...

POCROVAN : Și, ce-ai văzut ?

MIREA : Păi, nu ți-a spus amicul acela ? Care te-a informat... *Lacul lebedelor*. Un balet.

POCROVAN : Frumos ?

MIREA : Destul de frumos. Altă dată, dacă ești atît de curios, o să te iau și pe tine. Și, bineînțeles, pe Hortensia.

POCROVAN : O.K., Vasile. Trimite-l pe băiat, pe (*cu accent*)... Blasiu. Și mă bucur sincer că nu te lași.

MIREA : Cum o să mă las ? Ce vorbă e asta ?

POCROVAN : Tocmai. Dacă ai nevoie de vreun ajutor, de vreun cuvînt prietenesc, tovrăreșec, acum, în perioada asta grea, știi că la noi, oricînd...

MIREA : Știu, Nicki. Îți mulțumesc încă o dată.

POCROVAN : Și, dacă dorești să mergem într-o zi, la un spectacol, cu toții, o să facem tot ce depinde de noi... Desigur, la un spectacol serios, ținînd seama de împrejurări...

MIREA : Bine. Mai vorbim. Noroc. (*lese, re-întră în casă, își reia fotoliul*.) La Operă am participat a doua oară în viața mea. N-am timp. Și nici nu-mi place Opera. Găseșc că e ceva nenatural să stai și să cînti în zece minute ce poți să spui într-un minut. Plus poveștile acelea care nu se pot crede. Mai ales cînd ai o formație practică, tehnică. Cînd vezi la televizor debarcarea în lună, descoperiri, probleme serioase. După aceea, cum zice și Marta, să vezi pe Contele de Luna, cu flașeta... ! ? Nu cadrează. Mă rog, cine are poftă... Cultura e deschisă. Ieftină. Oricine își poate permite, la noi. Sigur, în clădire am mai fost, cînd am luat parte la spectacolele festive date de județ. Cînd a fost tovarășul prim-secretar, Biroul... Sau la adunări, dări de seamă. Am și urcat pe scenă. Am ținut un referat. Care a fost foarte apreciat. Dar, la spectacol...

numai atunci când am intervenit să-l iau pe Tit. Am primit un telefon că-i beat și a intrat la Operă. N-am vrut să mă duc. Ce am eu cu el? Dar Marta mi-a spus: „du-te, e mai consult. Chiar dacă n-ar fi frate, să zicem că nu-l mai consideri, dar e om, și trebuie să-l ajuți. Un tovarăș.” Zic: nu-i un tovarăș, dacă se demite în balul acesta. „Tocmai de aceea, trebuie să-l ajuți, să se recupereze”. E nerecuperabil. „Asta nu trebuie s-o spunem niciodată, Vasile. Cu răbiare se poate face orice. Educația presupune răbdare. Plus că, dacă nu-l aduci pe linia bună, îți face și ție greutăți și atmosferă în oraș. Cum ți-a mai făcut”. M-am dus. Tit stătea în stal și se uita foarte tanțos la toți. Erau locuri, m-am așezat aproape de el. Când se termina o arie, el aplauda cel dintâi. Striga „bravo”. „Bravo Mircea”, sau „Costică”, sau „Puica”. După care începea să spună: „da’ de ce ești așa gras? Ce fel de poet romantic ești tu? Probabil că ești poet pensionar, îngrășat cu subvenții.” Lumea striga: „ssst!” Alții rideau. „Și, tu, cum să mori în actul IV, cu asemenea șoric?” Atunci i-am spus: haidem afară, Tit, să ne mai plimbăm. „Du-te tu afară, și te plimbă, eu stau aici, la Paris, în cafenea „Momus”. Beau și mă veselesc, că plătește nimuricul ăla bătrîn, îl vezi? Capitalistul”. Abia l-am scos la a doua pauză, l-am dus la o cafea. Zic, lasă că plătesc eu, care nu-s capitalist. Zice: „cît îs de beat, dar asta n-o mai cere”. După care a adăugat: „nu sînteți chiar capitaliști, dar nici departe. Ii dați cu principiile, și tu și Marta, și vă cîștigați azi un frigider nou, mîine o mobilă bună, covoare... Proletari din orașul nostru, instalați-vă!” Măi, zic, dacă nu ne-am instala, unde ai veni tu să mai ceri?

TIT (*apărînd, beat*): De cînd e lumea lume, Vasile, cultura a fost subvenționată. Poeți mai mari ca mine se prezentau la domnul Ausehnitt și la domnul Malaxa și ziceau: „nene, chestia aceea e știută. Pici? Sau tranc!, mîine vîiește tot Babilonul, pînă la Ninive și Alicante”. Malaxa nu era om prost, nici leneș, scotea plicul: taxa pe liniște. Impozitul pe cultură. Subvenția pentru poezie. După care poetul vorbea despre Dumnezeu, despre patrie, despre Majestatea-Sa, sau contra Majestății-Sale, după cum era... inspirat. Sau despre cîmp, oi, păduchi și alte animale folositoare. Cînd se prezenta iar, țac — plicul! Asta-i cultura, de la împăratul August încôace. Ce să fac, dacă eu nu-l mai am pe Malaxa și pe Gîrurtu, să-mi dea pe șase luni, să-mi iau o fermă, ori să mă duc la Nisa, la baccarà? Eu vin la tine, care ești succesorul lor istoric, directorul comercial. Și-ți cer să mă subvenționezi și pe mine cu o țigară. E mult? Mă rog, o treci prin virament, poftim! Dar, dacă îmi dai

un pachet, cum ai intenția, îți ciut despre ce poștești: despre fabrici, despre legumele puse în conservă, despre optimizarea coeficienților, despre codrii seculari. Sau, dacă ai pe cineva pe care vrei să-l înjur, frumos, cu dichis, știu să fac muncă de calitate...

MIREA: Tit, lasă-mă-n pace. Am probleme. TIT: Așa îți trebuie, dacă n-ai umor. Și Ausehnittuleasa asta pe puncte, care e nevastă-ta...

MIREA: Te rog, nu-ți permit! E o femeie valoroasă, care muncește cu rîvuă, de dimineață pînă seara!

TIT: Numai atît? O jîgnești. Eu cred că și noaptea doarme cu rivnă, doarme constructiv. Sau are insomnii constructive.

MIREA: Nu e cazul s-o judeci tu! Care n-ai construit nimic, de cînd ești! Care n-ai nici cea mai mică idee despre ce însemnează...

TIT: ...viața?! Am uitat că ideile despre ce însemnează viața sînt în pază la tine, în *fichet*-ul tău. Și în arhiva autorității tutelare, unde lucrează tovarășa Mirea, distinsa mea cumnată. Voi sînteți paznicii lor, delegați. Voi sînteți tutela mea. E normal să cer bani de la voi, ca să u-am idei. Pînă nu văd cinci sutari aici, în mînă, voi avea idei mereu. Și realiste, și supraréaliste, și paseiste, și fu... ăsta, viitorologic... Boss-ul plătește. Asta e cultura. Așa e jocul.

MIREA (*scofînd, enervat, două sute de lei*): Știi care e diferența? La mine n-ai cu ce „tranc!” să vii. Tot ce fac e controlat. De zece revizori.

TIT: Ce-are a face? Pot să inventez, ăsta e farmecul literaturii. Plus că pot să-ți umbli puțin și la originea socială. Să povestesc că am avut un unchi mitropolit...

MIREA: Cînd asta?

TIT: Pînă să se cerceteze, un an-doi, și s-ar lua cheile de la *fichet*. Să nu între Sfîntul Duh pe-acolo. Nu-i mai comod să mai dai doi sutari din portefeuille? Prea reduci, ca la Fondul literar.

MIREA: Spune, de ce-mi faci tot timpul figuri de-astea? (*li mai dă o sută, aproape de explozie.*)

TIT: Fiîndcă ești plicticos, măi frate Vasile. Trebuie să te fac și pe tine interesant, cumva. Plus că nu-i rău să ai și un secret față de nevastă-ta, cînd îți face controlul buzunarelor prin leu. Și aveți și voi o tensiune, ceva, în casă. Cade bine la un bărbat, ascultă-mă pe mine, îi dă o măreție. Falsă. Dar, cîte măreții sînt adevărate? Înainte, delapidatorul, hoțul mare, ehe! — era cineva. Acum, e un individ ca oricare altul, mai ghinionist, nici măcar celebru. Celebritatea începe de la crimă în sus, uneori nici acolo. M-am gîndit și eu, cîndva, să fiu celebru, mă Vasile. Am renunțat. M-am reeducat. Acum, mă multumesc să mă distrez. Zău,

să nu-ți pară rău de bani: c e destul de modest plătit scandalul pe care tu l-ai procurat de la tovarăsa juristă. Ce reproșuri frumoase o să-ți mai toarne ea în cap ! Ce lecții de logică familială ! Cu ce autoritate tutelară o să te mai fricționeze ! Vasile, eu cred că, dacă tu te-ai îmbolnăvi grav, ea te-ar salva cu un imens devotament, cu nesfârșite sacrificii : numai ca să te mai poată educa puțin. Te-ar salva, deși te urăște.

MIREA (violent) : Taci !

TIT : Te-ar salva, fiindcă te urăște. Și, știi de ce ? Că nu izbutești s-o surprinzi cu nimic. Spune-i, însă, de pildă, într-o zi, că i-ai luat bijuteriile, să le dai unei fufe. O s-o bagi în spital. Dar o să înceapă să te considere și pe tine *cineva*. Ah, ce n-aș da să stau după perdeaua asta, când îi vei declara că ai fectclit cinci sutari !

MIREA : De ce, cinci ? Trei.

TIT : Așa-i, că ai să-i spui exact. Plicticos ești, măi Vasile, mă ! Trebuia să-ți pun birul mai mare. (Iese.)

MIREA (roșu de minie, după el) : Tembelule ! Tembel și ticălos ce ești ! Altevea nu știi, decât să tapezi. Și să-ți bați joc. Trăiești într-o societate care te hrănește. Care-ți asigură tot ce-ți trebuie. Cu un nume care a fost onorabil ! Și pe care, cu eforturi, cu luptă și cu muncă, l-am păstrat onorabil ! Dacă nu veneai tu să... (Se întoarce în fotoliu, se așază.) Așa i-am strigat atunci, și m-am răcorit. Nu puteam să țin minie eu el, cu Tit. Foarte des simțeam milă pentru el. A încercat și el multe... Poate, nici n-a fost crescut prea bine, n-a fost ajutat... gîndeam. Eu am avut noroc, cu Marta. Marta a intrat curînd în spital. Dar nu pentru că i-aș fi povestit eu ceva, de bani. A intrat fiindcă muncea mult. Se stăpinea mult. Nu știa să se odihnească. Eu am mai avut delegații, mă rog, programul mai variat... Nu s-a supărat nici de bani. I-am spus adevărul ; mai exact — că i-am dat împrumut. A zis : „foarte corect, dacă a avut nevoie. Sper că nu i-ai cerut procent. Ti-e frate și, plus de asta, noi trebuie să ajutăm oamenii. Sigur că era mai bine dacă era un om cu o conștiință mai ridicată. Poate e și o lipsă a noastră că a ajuns așa“. Ce lipsă ? — am zis — a fost todeauna un derbedeu. Care, pe vremea cînd eu mă chinuiam să fac școală, și să cruț fiecare bănuț, ca să am cu ce să mă încălț, să nu mă fac de ris în fața altora, mai înstăriți...

MARTA (apărută alături, pe un fotoliu sau pe o canapea) : Nu trebuie să raportăm tot timpul la trecut, trebuie să vedem în perspectivă. Comparația cu 1938 e depășită. Problema este cum va intra acest om în viitor, și dacă societatea noastră are forțele necesare ca să-l convingă, dacă noi înșine avem această posibilitate, prin exemplul nostru sau al altora.

MIREA : Nu, la el a fost de la început o predispoziție înnăscută spre...

MARTA (il intrerupe) : Să nu spui asta, Vasile. E greșit. Acesta e un punct de vedere idealist. Protestanții pot să creadă în predestinațiune, dar noi, nu. Noi avem datoria să luptăm, cu mijloace apropiate. Trebuie răbdare și răbdare și încă o dată răbdare. Și, bineînțeles, combativitate. Tu ar trebui să ai cu el o discuție fermă, deschisă... Spune, ai discutat cu el serios, în ultimele luni ?

MIREA : Cum o să discut, cînd e tot timpul beat ?

MARTA : Dar, să recunoaștem, nici nu te-ai prea preocupat de problemă, deși e fratele tău. Probabil că n-ai știut să găsești un limbaj pe care să-l înțeleagă. Să-i pătrunzi în adîncul sufletului.

MIREA (agasat) : Probabil.

MARTA : Nu trebuie să te enervezi. Dacă ne-am fi enervat de eite ori au fost dificultăți, în cursul vremii, n-am mai fi făcut pașii pe care i-am realizat. Mă duc să aduc ceaiul și să analizăm lucid chestiunea. Te-ai spălat pe mâini ? (Iese.)

MIREA : Pașii pe care i-am realizat, sigur că sînt foarte serioși, dar Tit, ca și alții, preferă să profite de progres. Să comenteze neajunsurile. Și să nu facă nimic pentru acest progres. Nici pentru remediarea neajunsurilor. În schimb, Marta, această ființă intransigentă... (Rafală de vînt.) Ah, doamne, unde ești ? Unde ești, acum ? O să-ți fie frig ! O să îngheți ! (Se duce, caută pe după draperii, apoi, cu un mare regret, închide geamul și revine.) Am analizat cu Marta problema, sub toate aspectele, la un ceai cu corn-flakes. Dulceață, ea nu-mi dă, ca să nu mă îngraș. De la o vreme, deși nu e cosmopolită, îmi pune în ceai oțet de mere și miere de albine, după o revistă americană. A făcut o analiză extraordinară, de o mare luciditate. Noaptea, s-a simțit rău. Dimineața, am telefonat doctorului Ghizdăvăț. A internat-o imediat. O vizitez de două ori pe săptămînă. Azi a fost zi de vizită. Nu m-am dus. N-am avut curaj. Nu cred în predestinațiune, ca protestanții. Dar ceva, totuși, trebuie să existe. Să-i zicem întîmplare, hazard. Teoria științifică a hazardului e admisă. Nimenie nu-i întîmplător. Totuși, se poate întîmpla eite ceva, care... Mai exact : ce ni se întîmplă, ni se întîmplă. Sigur că putem evita. În anumite condiții. Dar, care sînt aceste condiții ? Să nu mă fi dus la spital atunci, în ziua aceea ? De ce ? M-am dus, perfect justificat. Să zicem necesar, tovarăși. Marta nu se simțea bine. Dar făcea tot posibilul să nu arate. Am consolat-o. Am încurajat-o. Cum era normal. Am ieșit abătut, în burniță. Atunci, a venit Dufy. Era cu un treni. Și fără ciorapi, deși intrasem bine în octombrie. Mergea țopăind, mi se părea

- că zgribulește. S-a uitat la mine cînd descuim mașina. Mi s-a făcut milă. Da, tovarăși, asta e cuvîntul: milă. Ieșise din spital. De la vreo rudă! Sau de la o consultație. Era foarte tristă. Mi s-a părut că are lacrimi în ochi. Am poțtit-o cu un gest. S-a urcat. Da, avea lacrimi în ochi. A început să zîmbească, forțat. „Sînt o proastă, mi-a zis, că dau apă la șoricea”. Intîi n-am înțeles. Ce șoricea, am zis, sînt șoareci în spital? Atunci a ris, scurt. Și m-a privit. Avea niște dinți destul de... dar nu despre asta e vorba în propozițiune, nu-i așa? Am întrebat-o: de ce v-ați îmbrăcat așa de sumar, domnișoară? „Cum, sumar? — a zis ea, am rochie, furou, ce mai vreți?” E rece, de ce nu v-ați pus ciorapi? „Pentru că sînt o lebădă.” Ce sînteți?
- VOCEA LUI DUFY : O lebădă. N-ați știut? Lebedele nu poartă ciorapi.
- MIREA : Mi s-a părut că bravează. Am dat drumul la calorifer. Am spus: lebădă, lebădă, dar puteți face o pneumonie.
- VOCEA LUI DUFY : Ei, și?
- MIREA : Și puteți muri.
- VOCEA LUI DUFY : Și, ce, dacă!? Eu mor, oricum. Foarte curînd.
- MIREA : Atunci, m-am întristat. V-a constatat ceva... neplăcut? La radiografie?
- VOCEA LUI DUFY : Nu, dar așa am hotărît.
- MIREA : Cum asta?
- VOCEA LUI DUFY : La 25 de ani e foarte bine. N-apuci să te îngrași. Să te faci gîscă îndopată.
- MIREA : Dar, la 25 de ani, omul e în plină...
- VOCEA LUI DUFY : În plină ce? Fiecare, la orice vîrstă, e în plină *cîte-ceva*. Și dumneata ești în plină *ceva*.
- MIREA : Nu despre asta e vorba, acuma, în propozițiune.
- VOCEA LUI DUFY : Ești în plin-canci!
- MIREA : Ce?
- VOCEA LUI DUFY : M-ai întrebat de ce nu-mi pun ciorapi. Mi-i cumperi dumneata?
- MIREA : Se obrăznicea. M-am posomorît. Am luat-o sever: unde să te duc?
- VOCEA LUI DUFY : Oriunde. Poți să mă lași și aici, dacă ai poftă. Ți-am făcut destulă onoare. Mai șic ar fi să mergem la bar. Ești trist. Bem ceva, și pe urmă mai vedem.
- MIREA : Domnișoară!
- VOCEA LUI DUFY : Dacă n-ai chef, nu te strădui. Nici eu n-am întoideana. Deși, o vodcă m-ar încălzi. Ar combate „pneumonia”.
- MIREA : Nu știam ce să fac. Într-adevăr, putea să răcească, dacă o dădeam jos. Să beau vodcă, eu ea, în local? Atîta mai lipsea! Tovarăși, vă spun drept, eram foarte nehotărît. Mai ales de cînd am aflat că n-are ciorapi. Mă gîndeam cum ar fi procedat Marta. Sigur, i-ar fi
- să-i dau din ciorapii Martei. Să-i cumpăr, nu cred că se cuvenea. Să-i fi dat bani? Poate se ofensa. Sau îi arunca pe vodcă.
- VOCEA LUI DUFY : Să nu faci congestie, dacă te gîndești mult. Dacă n-ai parale, îți plătesc eu.
- MIREA : De ce să-mi plătești?
- VOCEA LUI DUFY : Așa. Fiîndcă vreau să am tovarășie. Cu un om serios. Și frumos. Nu știai că ești frumos? Nici nu ești. Dar te-ai făcut, fiîndcă m-ai luat în mașină. Cei care au mașină sînt pe jumătate frumoși. Ar fi complet frumoși, dacă n-ar fi și ei acolo. Adică, dacă mașina ar fi numai vitează, zbor, fără ceafa gagiului de alături. Omu-l cunoști după ceafă. Cînd are ceafă groasă, nu mai poate fi lebădă. Și, atunci, ce-am făcut?
- MIREA : Am crezut că are friguri. I-am pus mîna ușor pe braț.
- VOCEA LUI DUFY : Vrei să mă pipăi? Par slabă. Dar să știi că dedesubt e altceva. Am să-ți arăt.
- MIREA (*speriat*) : Nu acuma!
- VOCEA LUI DUFY (*rizînd*) : Bineînțeles. Ai să vii la Operă, să mă vezi. Sînt a cincea lebădă neagră. Atunci ai să vezi și ce picioare am.
- MIREA : Le-am văzut.
- VOCEA LUI DUFY : Ce prost ești! Le-ai văzut rebegînd. Nu le-ai văzut mișcîndu-se, trăînd. Picioarele, cînd nu se mișcă, nu există. Și nici restul nu există, atunci.
- MIREA : Așa e la voi?
- VOCEA LUI DUFY : Așa e la toți. Și corpul, pentru ce e? Pentru mișcare. Pentru plăcere. Pentru alunecat în spațiu. Dumneata aluneci... cu mașina.
- MIREA : Mă gîndeam: o iau în mașină, ca să nu erape, și acuma, uite-o!
- VOCEA LUI DUFY : Știi să dansezi?
- MIREA : Nu prea...
- VOCEA LUI DUFY : Gata, atunci; am înțeles. Ești din ălalți.
- MIREA : Care, ălalți?
- VOCEA LUI DUFY : Lumea se împarte în două, exact în două, n-ai știut? În cei care știu să danseze, și care nu știu să danseze. Asta e tot. Dumnezeu a făcut lumea ca să danseze.
- MIREA : Am înțeles că e o metaforă, n-am obiectat, tovarășe Stavăr.
- VOCEA LUI DUFY : Pămîntul a fost trimis în spațiu dansînd. Dar unii dintre voi, gagiui, nu mai vreți să dansați. Ce spune un popă: păcatul original. De-ai și sînteți așa posaci. Și, cînd vă gîndiți, faceți crețuri. De cînd n-ai mai dansat?
- MIREA : Mai dansasem. Pe la reuîni tovarășești. Dar am avut impresia că fata vorbește despre *ăc ceva*.
- VOCEA LUI DUFY : Oprește!
- MIREA : De ce vrei să te dai jos?
- VOCEA LUI DUFY : Fiîndcă nu te interesez. Ce-ți spun eu, îți cade greu. Te concentrezi, devii ceafă. Eu nu vreau să-ți fac

râu. Ai fost așa de cumsecade.
MIREA : Avea din nou ochii umezi. Cum te cheamă ?

VOCEA LUI DUFY : Dufy.

MIREA : Ce nume e asta ?

VOCEA LUI DUFY : De lebadă.

MIREA : Hai să mergem să bem ceva, Dufy. Și să mai stăm de vorbă. Știu că n-a fost foarte just, dar mă gîndeam că mă întorc acasă, singur... La fabrică, simbătă seara, nu mai era nimeni. Și nici să plece fata cu o idee preconcepută. Era, totuși, un om tinăr, dezorientat... Am intrat în bufetul din parc, ca să n-o las în ploaie. Mi-am zis : pînă bem o vodcă, stă ploaia. Și, mai e ceva, tovarăși : era clar că mă disprețuia. Nu numai pe mine. Era datoria mea să pun puțin tucurile la punct. Cum ar fi făcut oricare dintre dumneavoastră, garantez. I-am spus : domnișoară Dufy, am impresia că nu prea ai grijă de dumneata. (*Este acum așezat la măsă cu Dufy, care începe să ridă foarte tare.*) Ce este ?

DUFY : Ești colosal. De milioane.

MIREA : Ce ți se pare așa de colosal ? Ce am spus ?

DUFY : Dar ce n-ai spus ? Trei timpunii, iubitele. Dintr-o dată.

MIREA (*vezat*) : Adică ?

DUFY : Întii, mi-ai spus : „domnișoară Dufy” — ceea ce nici portarul nu mai spune. E ea nuca-n perete. (*Ride.*)

MIREA (*presupusului prezidiu, aparte*) : M-am gîndit că nu pot să-i spun „tovarășa”, în ocazia asta... *de tot*

DUFY : Dar n-ai văzut cum ai spus-o.

MIREA : Cum ?

DUFY : De sus. Părintește. Adică, așa, ca o blagoslovire. Că „nu prea am grijă de mine”, asta e altă foalfă.

MIREA : Și, aici, ce e de rîs ?

DUFY : E colosal ! Nu prea am grijă. Ce să-i faci ? Dar ce grijă vrei să am de mine ? N-ajunge că mă mișc ? Că dansez ?

MIREA : Și, a treia ?

DUFY : A treia ? Nu mai știu. A, ba da, ai zis : „am impresia că...” Asta mi-a plăcut cel mai mult.

MIREA : De ce ?

DUFY : Că e de pomană. „Am impresia”, asta e așa, un moft. Cine nu vrea să spuie de-a dreptul... Sau, poate, ești din ăia care fac pe ei de plăcere cînd vorbesc. Atunci, te înțeleg, sîntem chit.

MIREA : Eu nu înțeleg.

DUFY : Cum, nu înțelegi ? N-ai văzut oameni care vorbesc, și spun, și spun, și te întrebi ce spun, și pe urmă vezi că ei, de fapt, își fac o plăcere, că ei profită de o ocazie, profită de toți cei care sînt acolo... n-ai văzut ? Și asta e o plăcere, cum e dansul, dar mult mai mică. În definitiv, toți trebuie să aibă cîte o plăcere, nu ? Dacă n-ai picioare, atunci,

să ai idei... sau vorbe...

MIREA : Hă !

DUFY : Toți ăștia care trîncănesc prin se-dințe, îți închipui că ar da din gură, dacă nu le-ar plăcea ? Mai ales cînd te rîmăiești cu unul... În special, cu o femeie... Sau o femeie cu un bărbat... Dacă ar dansa, n-ar mai avea nevoie. S-ar rezolva...

MIREA : Și crezi că și eu sînt un vorbăreț ?
DUFY : Știu eu !? (*Îl măsoară.*) Ești.

MIREA : Vorbesc puțin, ai să rîzi.

DUFY : Nu asta contează. Dar fără vorbe ești în aer. Unde ar trebui să fii numai cu dansul. Te proptești de vorbe. Și, bineînțeles, de probleme. Te proptești rîu de tot. Stai tot timpul proptit. N-ai echilibru... Hai să trăim ! (*Ciocnește, bea.*) „Am impresia că...” pfuu ! Și, știi de ce ai spus așa ? Ca să pui o barieră. Ca să mă ții la distanță. Înseamnă că nu-ți plac. Nu-i nimica. Plătești.

MIREA (*incurcat*) : Bineînțeles.

DUFY (*care s-a grizat*) : „Bineînțeles” — auzi ! Am mai auzit pe unul : bineînțeles. Și el nu înțelegea nimic. Nici nu putea. Căci dacă totul e proaspăt, ca de la început... Bineînțeles — stop ! Desigur — stop ! Evident — stop ! Stop-stop-stop ! Și, atunci, cînd mai mergi ? Cum te cheamă ?

MIREA : Vasile...

DUFY : Silică ! Ce te uiți așa ? Eu nu te țin la distanță. Mie îmi plăci, și gata. Am mai avut pe unul, Silică, la Operă. S-a vărsat.

MIREA : Nu înțeleg...

DUFY : Acum și ăsta, Vlăduț, de la care vin... și pentru care beau...

MIREA : Care Vlăduț ?

DUFY : Spondiloză cervicală, ai auzit așa ceva ? La 28 de ani ! E bun de aruncat la gunoi. De-aia zic : la 25, închidem bazarul. E mai corect.

MIREA : Colegul... dumitale ?

DUFY : Era groaznic. Ridea, timpitul. Ridea și gema. Avea pe una, Lina, lingă el. O știi eu, o muncitoare. Se uita la mine. Zic : las' că nu ți l-am terminat eu. Și, pe bune, nu-mi amintesc să mă fi luat cu el vreedată. Poate, eu știu, la vreo beție... cînd nu mai nimeresti... Cînd nu venise Boșcu.

MIREA : Boșcu ?

DUFY : Da, Boșcu. Titularul. Nu partenerul meu, nu. Partenerul meu e Ghenădescu, un prislea. Inșă Boșcu e cineva. Boșcu nu iartă. Are un pumn ! De-aia l-au și angajat. Nu e cine știe ce la grație, inșă ca forță... În definitiv, și forța e ceva, ce zici ? Forța și grația, astea sînd se împreună, nu mai trebuie nimic. Nimic !

MIREA : Depinde.

DUFY (*rizind*) : Depinde și cum se împreună. Cînd mi-a ars Boșcu prima labă...

MIREA : De ce ?

DUFY : M-a iubit. Pe vremea aia, mă iu-

bea foarte tare. Azi, dă mult mai rar. El pretinde că s-a educat. De fapt, nici nu mă mai prea înbește. A mai bătut pe unul, acum două luni, însă adevărul e că eu eram doar pretextul. Îl bătea de plăcere.

MIREA : Ce plăcere !

DUFY : Marc de tot. Și, mai ales, curată. Decît să te pîrască, să te dea la sindicat... I-a scos borșu' pe nas. A plecat și ăla răcorit. Mie mi-au crescut acțiunile. Ce mai vrei ?

MIREA : Să mergem.

DUFY : Și Vlăduț era bun la de-astea, dar mai mult la beție. Săritor, sufletist. El se bătea și pentru teorie sau, mă rog, pentru afacere bărbătești, un articol, o poantă... Foarte frumos și elegant. Curăța scaune, mese... Noi ne băgam după draperii, uneori ieșeam și făceam piruete la mijloc, să ajutăm spectacolul... Cînd venea Boșcu, era lichidare totală. (*Tristă, aproape de lacrimă.*) Imi vine rău cînd mă gîndesc că Vlăduț... acum... o să trebuiască să se facă pensionar... ori să stea să vîndă chiloți, cravate... Ospătar nu-l ia, sau barman... măcar să se pricopsească, dacă tot n-a avut noroc !

MIREA (*consolator*) : Poate c-o să-i meargă bine...

DUFY : Cum dracu' ? Poți să câștigi tot aurul din lume, dacă nu mai dansezi, degeaba. Cine își bagă mîna pînă la cot ? Aia care nu știu să danseze. Țălălți n-au nevoie.

MIREA : Totuși, fiecare om trebuie să aibă ceva asigurat. Sărăcia nu-i o stare plăcută.

DUFY : Nici bogăția. Luxul, da, fiindcă dă o scenografie bună. Apropo, tu ce-mi cumperi ?

MIREA : De ce să-ți cumpăr ?

DUFY : Așa. Fiindcă m-ai văzut. Și fiindcă ești un bărbat care altă treabă n-ai.

MIREA : Așa crezi ? Am prea multe.

DUFY : Lasă-le pe-alea. Alea-s alte treburi. Dar nu ești ocupat, asta se vede. Ocupat de cineva.

MIREA : Și vrei să mă ocupi... tu ?

DUFY : Nu vrei să înveți să dansezi ? Nu vrei să înveți să dormi cu capul pe o lebedă ?

MIREA : Am plecat prin parc. Dufy a tăcut, m-a luat de mînă. (*Intr-adevăr, îl ia.*) A trecut tovarășul Panu, acela pe care l-am dat eu afară, cînd eram șef de secție, pentru imoralitate, scandal în familie etc. Era cu una atîrnată de braț. De la noi. Aș fi preferat să mă întîlnească Boșcu. De ce taci ?

DUFY : Mi-e bine.

MIREA : Mă strîngea tare, ca și cînd ar fi cerut ajutor.

DUFY : Dacă îmi dai drumul, mă arunc în lac.

MIREA : De ce ?

DUFY : Să văd dacă mă ține. Am auzit că cei care au grație pot să umble pe lac

și nu se scufundă. Cel care a trecut nu era Pau ?

MIREA : Ba da, Panu. Îl cunoști ?

DUFY : Nu, Pan. Lasă-l p-ăla. Eu îți spun de zeul de care ne-a vorbit într-o zi maestrul, la erismă. Zeul care umblă prin boschete și biciuiește fetele goale. Ai auzit de el ?

MIREA : Puțin...

DUFY : Ce studii ai făcut ?

MIREA : Tehnice și comerciale. Plus o școală specială de...

DUFY : Și acolo nu se învăța despre Pan ? Cel care umblă, ride și fecundează... Se zice că-i român. N-ați învățat la tehnică ? Nici la matematică ? La istorie ?

MIREA (*jenat*) : N-are nici o legătură, Dufy...

DUFY : Ba da ! Are legătură cu toate. El le iese la toate în cale, din boschet, și le biciuiește.

MIREA (*pe jumătate amuzat*) : De ce ?

DUFY : Așa. Ca să le excite. Să meargă, toate, mai *con brio* ! Eu aș dansa acum pe aceste peluze !

MIREA : E interzis. Serie acolo.

DUFY : Nu se vede. Să zicem că nu știu să citesc.

MIREA : Eu știu.

DUFY : Să zicem că nu știi nici tu. Să zicem că scrie în altă limbă. Alta, decît a lui Pan. Și să zicem că tu ești Pan.

MIREA : Eu ?

DUFY : Adormit. Ațipit. După ce te-ai îndopat cu bolovani. Și că te scoli, deodată, scoți fluierul, sau naiul, sau ce naiba ai...

MIREA : Eu n-am nimic...

DUFY : Nu-i adevărat ! Caută-te ! Cu siguranță că ai un nai, care a rămas la tine, Silică ! L-a pus cineva, mai de mult. Ai adormit lângă boschete. A venit o capră, te-a trezit. A venit un pițigoi, te-a ciupit. A venit un silf, o bacantă, un pricelici... (*Își azvîrle pantofii.*) Te-a gîdilat. Și ție ți-a crescut o barbă de țap... (*Piruetează irezistibil spre culise.*) Și-o să ne tăvălim în iarba udă !... (*A ieșit.*)

MIREA (*cu pantofii ei în mînă*) : Nu e voie pe-acolo ! Nu intra în lac !

DUFY (*de departe*) : Sînt o lebedă !

MIREA (*în interior*) : În noaptea aceea, am dormit cu capul pe o lebedă. O' spun cu o oarecare... În fine, li se mai întîmplă și altor bărbați. Rar. Și fără consecințe. Într-o zi, ca să nu te copleșească singurătatea, problemele, ai, cu totul greșit, o mică aventură. Sigur că nu vreau să mă scuz, eu sînt principalul responsabil. Puteam s-o duc acasă la ea, s-o ia Boșcu în primire, udă. Stătea departe. Mi se părea că se complică prea mult. Și, poate, dacă pot să mă exprim așa, voiam să văd și eu cum sînt fulgii de lebedă. O chestiune de cunoaștere. Tot ce e cunoaștere e în spiritul progresului, îmi ziceam. Bineînțeles, să nu te complici. Să pui lucrurile clar, decis, echitabil.

DUFY (*iese din dormitor proaspătă, veselă,*

(*tandă*): Am dormit grozav. Ai ceva de băut, să ne dregem?

MIREA: Uite, Dufy... mai întâi, te rog să vorbești mai încet. Stă un profesor alături și, dacă strigi, se aude. (*Intr-adevăr, se aude alături cineva care-și suflă zgomotos nasul.*)

DUFY: Așa, care-și suflă muci?

MIREA: Te rog să nu vorbești așa. Are o afecțiune cronică, o rinită.

DUFY: Și, de-asta nu putem bea noi?

MIREA: Vrei să bei, de dimineață? Abia te-ai sculat. Eu nu știu ce fel de obicei e asta...

DUFY: Vrei să fii posac? Să-ncepi cu vorbe bune? Veselia n-are ore. Pan, când se scoală, o ia după nimfe. (*Il îmbrățișează fugitiv, dar nu superficial.*) Și tu ești un Pan giugiuc, nu știi? Nimic nu știi.

MIREA: Trebuie să mă duc la fabrică...

MIREA: Duminică?

MIREA: Am probleme.

DUFY: Auzi? Cred că și tu faci ca vecinul: vrei să suflă și nu poți. Ești cam infundat. (*Rezolută.*) Azi de dimineață stai să te învăț *passo-doble*. Ce mă privești, parcă te-ar durea mîntea!

MIREA: Vreau să spun că... întâlnirea noastră se reduce la atât. A fost foarte plăcut... (*ea s-a oprit, îl privește ironic, el se simte stîrjenit*) dar, acum, fiecare dintre noi... Avem vieți, nu-i așa, care... Am crezut de cuviință să nu te duc aseară acasă, pentru că erai udă, înfrigurată...

DUFY: Aha!

MIREA: Sigur că, dacă ai rămas aici... normal, ca orice bărbat și orice femeie...

DUFY: Normal.

MIREA: Așa că, acum... Eu mai rămîn, să mai deretic...

DUFY (*după o pauză, ris brusc, amical*): Nu fi caraghios, Silică!

MIREA: Domnișoară!

DUFY: Nu mai ține mucii! (*Ia o tavă prețioasă.*) Dă-i jos aieea! Am să-mi bat un tam-tam și-am să joc *sequidilla*. Și-o să te văd atunci.

MIREA (*ezitînd*): Nu cred. (*Se duce brusc și-i smulge tava din mînă.*)

DUFY: Ooo, taurul se aprinde!... Pan se trezește!

MIREA (*sever*): Te rog foarte mult! Fără zgomot! (*Cum ea s-a oprit, el continuă, mai jos.*) S-ar auzi în oraș. Ai avea și dumneata neplăceri. La serviciu. (*Dufy îl mai privește o dată lung, trist, și tace. Cam încurcat.*) Cred că e cazul să-mi spui... ce pot să fac pentru dumneata...

DUFY: Să te duci dracului.

MIREA: Nu așa. Știu că sînt dator... pentru tot ce... mă rog, pentru tot ce s-a întîmplat... Aș vrea să-mi spui... dacă îți face plăcere un obiect...

DUFY: Moaca ta în oglindă mi-ar face

plăcere. S-o pun în ramă. Și să scriu dedesubt: „un idiot”. Sau: „Adam, după ce i-a zis Dumnezeu că e un criminal”. Care Dumnezeu e alt criminal: inventează dansul, și le toarnă la oameni plumb în călcie. Și cenușă în trup. Și șarpe în minte.

MIREA: Nu, zău, ai zis ieri că vrei să-ți cumpăr ceva. De ce nu vrei să-mi ajuți, cînd te rog? Sau, poate, mergi chiar tu în oraș, să-ți alegi... Hai, Dufy, ce-ai vrea tu acum?

DUFY: Știi ce-aș vrea?

MIREA: Ce?

DUFY: Să te prezint puțin lui Boșcu. Și să-i arăt ce vinătăi mi-ai făcut.

MIREA (*cam speriat*): Eu? N-o să creadă!

DUFY: Probabil că nici tu nu crezi. *Ceao, caro mio!* Poate, îmi faci rost de o decorație. Sau de o primă, dacă zici că ești cineva... (*Pleacă spre ușă, batjocoritoare.*)

MIREA: Nu vreau să fii supărată... Îți jur, nu pot să beau, acum, cu tine... Dar, dacă vrei, ia sticla cu totul. E un Cinzano bun. Sau, poate, preferi un whisky...

DUFY: Dacă un alt bărbat mi-ar fi spus asta, îi zburam de mult sticla în cap.

MIREA (*curios*): Și, mie... de ce nu mi-o arunci?

DUFY (*privindu-l lung*): De timpită. Cred că am intrat în anul morții. Dă-neoăce. (*Ia sticla.*) Somn ușor. (*Iese.*)

MIREA (*așezîndu-se în fotoliu*): Am fost destul de mulțumit cînd am văzut că iese cu sticlele. Cît puteau să coste? Trei sute și ceva de lei, era suportabil. Mi-aduc aminte cum judecam. Nu eram în pagubă. Dar ea le luase numai ca să mi le verse pe scară. Și-roiau scările, m-au anunțat vecinii. Femeie de serviciu nu era duminică, am vrut să mă duc eu să le șterg, pe furis. Dar, la cinci minute, au apărut Nicki Pcrovan cu Hortensia.

POCROVAN: Servus, bătrîne. Dar ce-a fost la voi, aici, că vă miroase toată scara a vermut? Să nu-mi spui că nu de la tine, că se vede pe jos. Probabil, iar pramatia de Tit!

MIREA: Da...

POCROVAN (*Hortensiei*): Ți-am spus eu!? E terminat, vai de capul lui. Eu credeam că se mai reabilitează. Așa cum a pornit, ziceam că...

HORTENSIA: Ai văzut?! Eu ți-am demonstrat că nu mai iese om din el. Deși, în aparență, e încadrat. Nouă ne face figuri, lui îi face figuri...

MIREA: Vouă, ce figuri v-a făcut?

POCROVAN: Să-i spunem!

HORTENSIA: De ce să nu-i spunem? Să știe omul care e situația. Să ia măsuri. Eu, dacă aș fi în locul Martei, nu l-aș mai primi în casă, în veci!

POCROVAN: Să zicem că-l primești, că n-ai încotro. Dar de ce să-i mai servești

- și de beut, cînd e beat mort !? Nu te gîndești că-i faci mai rău ? În loc să stai cu el de vorbă...
- MIREA : Am stat destul. Ce vi s-a întîmplat ?
- POCROVAN : Uite, dragă, ...unde e biletul acela ? (*Hortensia scoate din poșetă 'o hirtie și i-o dă.*) Uite ce s-a gîndit el să ne pună pe poartă.
- MIREA : Cum, adică ?
- POCROVAN : Așa, să ne lipească pe poartă. Probabil, de glumă. Cîtește. Cîtește tare.
- MIREA : „Saci cu cartofi, speriați de țiganafeș, pe șesuri plăți ca fostul ou turtit, ce muma șuei v-a mitocosit...”
- HORTENSIA : Lasă, nu mai citi prostia asta. Îmi și face rău s-o aud.
- MIREA : ....rîvnind la cerul rar prin eraul des. Regret beaucoup că nu m-ați înțeles...”
- HORTENSIA : Ajunge. Vasile ! Și, asta ne-o pune el, pe poartă !
- MIREA : De unde știți că-i el ?
- POCROVAN : E scrisul lui, îl am între documente. Și tu poți să confirmi. Plus că s-a și semnat, într-un fel, la urmă.
- MIREA (*citînd*) : „Spuneai că sînteți oameni ? M-ați pros-tit”. Și, scris : „mat, prost.Tit”.
- POCROVAN : Adică, a ajuns să umble cu poante de-astea.
- HORTENSIA : Și tu fi mai torni în pahar, de fraier, iartă-mă că-ți spun așa.
- MIREA : Dar, eu...
- HORTENSIA : Nu, să știi că și tu ai o mare responsabilitate. După ce a făcut cite a făcut...
- MIREA : Dar s-a întors ! N-a mai cauzat rele... în orice caz, reclamații n-au fost. Poate că, într-un loc, în altul, a mai scăpat o vorbă...
- HORTENSIA : Țsta nu-i „scăpat” ! Țsta e pus cu toată mîntea, are ritm, are rimă... De ce ? Ca să ne facă de rîs ! Asta e cu premeditare ! De bandit ! (*Vag gest de protest la Pcrovan.*) Și Nicki e prea bun, ori prea bleg, zice că să-l lăsăm dracului. Din prietenie pentru tine. Dacă-l lași, mîine o face și mai lată ! Și o să ai și tu, Vasile, de tras cu el. Deja ti-a umplut scara de beutură. Îți convine ? Miroase, de la colț !
- MIREA : Și, acum, ce aveți de gînd ?
- HORTENSIA : Să-l dăm în judecată, bine-înțeles. Sau să mergem pe altă cale...
- POCROVAN : Dacă e s-o luăm după lege, libertatea de afișe...
- HORTENSIA : Calomnioase ! Fiindcă, ce serie el acolo, nu e întîmplător. E cu aluzii directe.
- POCROVAN : Mă rog... Dar numai faptul de a afișa, fără autorizație, un text, care n-a fost verificat... tu știi ce înscamnă, nu, Vasile ?
- MIREA (*rugător*) : Eu zic că, și de data asta... (*Bătînd în ușa, Mirea se duce să deschidă. Profesorul e în ușa, cu un buchet de flori.*)
- PROFESORUL : Scuzați, domnul Mirea... Am înțeles că a venit tovarășa...
- MIREA (*stupefiat*) : Nu, domnule profesor, n-a venit...
- PROFESORUL : Am auzit zgomot, voci... m-am bucurat. Pentru mine, cînd aud voce de femeie...
- MIREA (*încercînd să-l oprească*) : Era doamna profesoară Pcrovan.
- PROFESORUL : Încîntat. Eu așa am crezut, că e tovarășa Marta. Mai ales cînd am văzut, sau mai bine zis am simțit, că ați destupat și sticlele...
- MIREA : Nu, a fost un accident. Sînteți foarte amabil. Vă mulțumesc ! (*Îi împinge ușor.*)
- PROFESORUL : ...m-am bucurat să fiu cel dinții care...
- MIREA : Vă mulțumesc. (*Reușește să-l elimine.*)
- POCROVAN : Să știi că și noi am venit tot pentru Marta. Să întrebăm ce face.
- MIREA : Ieri se simțea ceva mai bine.
- HORTENSIA (*luînd, ștergînd și punînd la loc talgerul răvășit de Dufy*) : Ar fi de dorit să vină cît mai curînd acasă. Se cere mîna de femeie.
- POCROVAN : Tu cum te descurci, Vasile ?
- MIREA : Cum pot.
- POCROVAN : Eu zic că, în situația asta excepțională, pînă mai stăm un pic de vorbă, am putea-o ruga pe Hortensia să-ți facă puțină ordine prin camere.
- HORTENSIA : Cu plăcere. Toemai că și eu vroiam să propun.
- MIREA : Nu, vă rog frumos. Nu se poate.
- HORTENSIA : De ce, doar sîntem prietene vechi ? Cunoaștem, acum, fiecare lucru unde este. Și unde trebuie să fie. Așa că nu-ți face griji.
- MIREA : Nu, vă rog, lăsați, că-mi rezolv eu !
- POCROVAN : Adică, treaba cu Tit este una, și se judecă în altă parte, iar prietenia noastră...
- HORTENSIA : Sper că tu nu ne consideri „saci cu cartofi speriați de țiganafeș” — de unde o fi luat cuvîntul acesta ?
- POCROVAN : A stat prin București. Și a venit cu tot felul de expresii.
- HORTENSIA : Și, oricînd ai nevoie, să știi că eu îți vin. Poți să-mi lași cheia și să te duci. Sigur, scara n-o s-o spăl, după toți bețivii, dar în casă, tu știi ce rînduală țin. (*Echivoc.*) Nu vreau să găsească Marta nimic schîmbat. Să nu-și mai facă de lucru, săraca. La bună vedere !
- POCROVAN : Servus !
- MIREA (*revenînd la fotoliu*) : Era doi la zero, după aceea am egalat eu, n-are importanță cum, în chestiuni de serviciu, plus că l-am invitat pe Nicki în oraș, la o bere... Am avut impresia că el s-a separat numai de formă. De fapt, s-a bucurat de „afacerea Tit”. Asta mă pune iar pe mine jos, la mîna lui. El nu vrea

să-mi facă rău, căci, altfel, e un om de treabă, doar să simt cureaua. Și, cînd va fi eventual cazul... Ah, dacă ar fi știut ei atunci, dacă ar fi intrat Hortensia în dormitor, eram pe toată viața prins! Ce folos!? Ea, în orice caz, a simțit ceva, eam neclar. A venit peste trei zile, singură, să-mi facă curat. Din prietenie. La sfîrșit, am avut o mică conversație.

HORTENSIA : Eu fi datorez foarte mult Martei. Și ție, Vasile. Cînd am voit, atunci, să plec după pictorul acela, Sachelarie, prietenul lui Tit, ea m-a învățat de bine. Mi-a arătat unde am să ajung. Mi-a arătat ce complicații vor fi, pe plan social și politic, plus că distrugeam și cariera lui Nicki. Dar atunci nu judecam, eram nebună. Sachelarie era și el nebun. Li plăcea corpul meu, spunea că sînt un model perfect. Simțeam că mă poate scoate cine știe unde. M-ar fi ruinat. Marta a fost însă energetică. Și tu ai fost inspirat, cînd te-ai dus la fostul prim-secretar și ai pus problema... De fapt, Nicki, cînd a auzit că-l cheamă mai sus, a renunțat la orice acțiune, deși plătise jumătate din taxă. Și normal: un cadru vechi, de încredere... (Cu o privire ciudată.) Așa că eu am să vă fiu recunoscătoare toată viața. Pentru că voi m-ați făcut să am astăzi un bărbat, care e cineva, doi copii, un cămin, o situație la școală... Eu n-am să uit niciodată asta. Eu am fost foarte revoltată cînd fratele tău Tit și-a permis gluma aceea de prost-gust, ca și cînd am fi fost tot *atunci*, ca și cînd, vorba ceea, eu nu m-aș fi căit amarnic, între timp, că am făcut pasul acela...

MIREA : Să nu mai vorbim.

HORTENSIA : ...sau că *m-am gîndit* vreun moment să mă las dusă... Datorită stăruinței voastre, eu sînt astăzi fericită, Vasile! Și, în societatea în care trăiesc eu, n-am să las niciodată... am să veghez și eu, ca și Marta, asupra altora, care au lipsă de un sfat... am să stărui, dacă e nevoie... Și, de-aceea am și vrut să vin, să-ți ajut... (Telefon.)

MIREA : Mă scuzi un moment. (La receptorul.) Alo! (Se aud risete, muzici, chiote.) Alo! (Se aud mai tare, el astupă cu palma, apoi mai încearcă și închide.) Niște nebuni.

HORTENSIA : Se auzea o petrecere: Probabil că au luat numere la întîmplare. De-asta îți spun: eu acum mă consider un om realizat. Pictorul a ajuns la București, nu mă interesează. Aud că expune... (Iarăși telefon.)

MIREA (se duce, Același joc. Se aude, totuși, vocea lui Dufy : „Știi ce fac eu aici, Silică? Știi ce fac? Cu toată banda! Ah, Silică! Ești un ratat!” Mirea închide repede, taie sonorul) : Nu știu cine se joacă așa.

HORTENSIA : Huligani. Ar trebui, dacă se repetă, să pui telefonul sub urmărire. Eu,

acum, te las.

MIREA : Îți mulțumesc foarte mult, Hortensia.

HORTENSIA : N-ai de ce. Ți-am spus că nu mă pot plăti, o viață... (De la ușă.) Pe Tit, am hotărît să-l iertăm și de data asta. El e de mult scos afară, ratat. Uite ce mi-a pus iar sub poartă. Măcar n-a mai lipit-o. Și era stofă bună în el, putea să fie acum docent universitar sau cercetător la un institut... Scria și cărți... Avea un venit... Își găsea, sau îi găseam pe cineva, o tovarășă mai matură, enorabilă, cu școală... Ce să-i faci, dacă nu-i minte!? Spune-i Martei c-o sărut. (Iese.)

MIREA (cîntînd biletul) :

„Eu m-am născut pe coada unei comete din muguri ademenitori de vid din trimbe de extatică zăpadă plecate în orgie să se îmbete; dar cînd a fost ea ochii să-i deschid și lumile de jos să le desfid cometa, vai! se despărți de coadă.“ (Ridică din umeri.) Nu înțeleg e serios? E în glumă? E poezie? E epigramă? Nu-mi dau seama deloc dacă e poezie. Dacă aș vedea-o publicată, aș spune: da, a trecut prin atîtea judecăți, prin atîtea minți competente, e poezie...

Nu vreau să-l justifice pe Tit, tovarăși, dar e un băiat cu destule calități. A căutat mereu ceva deosebit, dar n-a știut unde. L-au plăcut femeile. Și ele, lui. De aici i s-au tras destule. S-a lăsat de ele, s-a apucat de beutură. „E mai economic — mi-a spus. Pe dracu'. Cum asta? „Te joci eu o singură viață“. Cînd l-am întrebant, o dată, de ce a vrut s-o șteargă în Europa, mi-a spus: „Să beau ceva“. Dar beutură ai destulă, aici. „Așa am avut poftă, să mă duc la colț, să beau un *bock* și să vin acasă“. Pentru *bock*-ul ăla, a plătit cîțiva ani...

L-a plăcut și tovarășa Jimblea. S-a ținut de el. Ea avea poziție bună. Însă n-a reușit nimic. „Dă-o-ncolo de oafă!“ — avea de-astea. Și ea a auzit. S-a zăbătut pe la autorități. I-a făcut mizerii. L-a întors. L-a scuit. Așa că, eu cred că el n-a vrut s-o șteargă chiar pentru un *bock*... „Vrea să mă culce în pat prin sindicat — mi-a zis. Nu-mi prea vine. Plătesc cotizația, ajunge“.

Acum îl place o puștoaică, fata tovarășului secretar Uică. Scrie și ea poezii. El e idolul ei. Ar putea, măcar de formă, să... Nu vrea. „Miroase a oiță — zice. Dar nu pot să fac cu ea nici o brînză...“ Într-o zi mă plimbam cu el pe malul râului. Ai avea ocazia, zic, să-ți consolidezi poziția. După cum meriți. Oamenii aceia, familia Uică, sînt de treabă. Judecă cu dreptate.

TIT (ironie) : Care poziția s-o consolidez, mă Vasile?

MIREA : Socială.

TIT : Tu crezi că mie mi-a ars vreodată de poziție? Că, dacă îmi ardea de poziție

nu găseam eu, că nu-s prost, citeva schemă, să stau și eu mai înfipt în poziție ? Nu m-a pasionat niciodată.

MIREA : De ce ?

TIT : Lîte, mă Vasile, vezi cum cad frunzele de pe copacul ăsta, acum, toamna ? Pînă la urmă, mai devreme, mai tîrziu, cad toate, ori că-s așezate mai sus, ori mai jos. Cad ele și de vreme bună. Dar, dacă mai bate și-un vînt !... Nu-i totuna de unde pici ? Vorba-i e-ai apucat puțin soare, și te-ai răsfățat, și-ai supt... Ce distanță e pînă jos, nu contează. Să sugem, că vine toamna, cu orgia ei de vînturi !...

MIREA (*așezîndu-se în fotoliu*) : Mi s-a părut frumos ce-a zis el. Nejust, dar frumos. Atunci, întîia oară, am bîgat de seamă că pot să fie lucruri frumoase fără să fie tocmai juste. Și lucruri juste, care... (*Ingrozit.*) Ea e acum pe munte !... Merge prin zăpadă ! Prin „orgia de vînturi” ! Pe unde nici o lebădă nu trece !... (*Reia povestea.*) M-a neliniștit numele ăsta de lebădă. Dar, mai ales, m-a neliniștit telefonul ei. M-am dus la Operă. M-am așezat sus, la galerie. Nu unde stăteam, prin protocol, la manifestări. Cînd mă frîmîntam cine a fost pus mai în față. Și discutam noaptea cu Marta.

MARTA (*cu „mască” de noapte pe fața severă*) : Nu trebuie să te enervezi, trebuie să analizăm lucid. Poate ai făcut o greșală în ultima vreme.

MIREA : N-am făcut...

MARTA : Poate n-au mers livrările, Vasile. Poate, cursul de revenire n-a fost favorabil, și Stavăr a informat. Pentru că, în orice caz, Păușescu nu avea ce să caute cu două rînduri înaintea ta. Decît dacă va fi promovat coordonator pe centrală, cum se aude.

MIREA : Deocamdată e numai director, ca mine, la „Firo”. Adică, la o întreprindere mai mică în grad. Și mai nouă.

MARTA : Poate e o greșală a protocolului.

MIREA : Poate.

MARTA : Dar noi să nu rămînem numai la ipoteza asta. Vezi, adu-ți aminte. În ce relații ești cu Colceriu ?

MIREA : Bune.

MARTA : Văd că și pe Banea l-au pus mai în față, e adevărat că în margine...

MIREA : Din cauza ei, care e diriginta oficiului poștal. Și e în Consiliu.

MARTA (*crispată*) : Și eu am fost în Consiliu !

MIREA (*impăciuitor*) : Lasă, s-a făcut o greșală. Ai văzut că și Uică a venit la noi și ne-a strîns mîna.

MARTA : Dar pe Păușescu l-a luat primul-secretar, cîteva minute, în pauză.

MIREA : Poate a vrut să se informeze de ceva.

MARTA : Tu, în orice caz, fii atent acum, cîteva zile. Am să caut și eu să aflu ce se întîmplă. Prin tovarășa Vicol. (*Intră în dormitor.*)

MIREA : Acum, stăteam la galerie, cu cîteva

Cîteva minute, am simțit că sînt prea mic, față în față cu cel ce-o cheamă.

Prea mic, cu sutarii mei. Cu sticlețele mele de whisky. Chiar cu slujba mea. Acolo, cred că a fost momentul critic. Momentul cînd m-am lăsat depășit, tovarăși.

M-au adus la normal apropourile soldaților : ce-ai zice, mă, de-ai-a ? Ce zici de-ailaltă ? Bună ! Eram în termen, bieții, îi înțelegeam. Plus că l-am văzut, mai la dreapta, pe un rectificator de la mine, Stoica. Se săruta cu una. N-am știut dacă m-a observat. Am plecat afară, repede.

Pe Dufy au condus-o, puțin, doi băieți și o fată, apoi a rămas singură. Am ieșit de după colț. Bună seara !

DUFY : Ce vrei, Silică ? Ai venit să-mi spui că mă iubești ?

MIREA : Te-am văzut dansînd...

DUFY : Știu.

MIREA : M-ai văzut și tu ?

DUFY : Sigur.

MIREA : Nuuu !

DUFY : Am dansat pentru tine, nu știi ?

MIREA : Chiar vorbești serios ?

DUFY : Da' de unde, Silică ! E greu să te faci remarcat. Nu fi botos : nu vîd niciodată pe nimeni.

MIREA : De ce mi-ai telefonat atunci ?

DUFY : Mă simțeam bine. Făceam chef, orgie. Vream să știi și tu.

MIREA : De ce ?

DUFY : Ca să suferi.

MIREA : Ești sigură că eu aș suferi pentru tine ?

DUFY : Aș vrea. E așa de bine să suferi cineva pentru tine ! Asta îți ridică moralul. Ai făcut rost de bani ?

MIREA : Pentru ce ?

DUFY : Ca să mă inviți la un supeu în oraș. Ori ai vrut numai să faci roman-tism ? ! Ești pe vodcă, sau pe sentiment ?

MIREA : Adică ?

DUFY : Ești cu mașina sau fără ?

MIREA : Cum m-ai prefera ?

DUFY (*plăcut-surprinsă*) : A ! (*Apoi.*) Eu, să spun drept, te-aș prefera în pat. Dar mi-e imposibil.

MIREA : Înțeleg...

DUFY : Nu înțelegi. Nu mai vreau să am de-a face cu tine. Ești pe cit de pătrat pe atît de periculos.

MIREA : Asta, cum s-o iau ?

DUFY : De coadă.

MIREA : De ce sînt periculos ?

DUFY (*sincer, candid*) : Pentru că îmi plăci.

(*Apoi*). Și, acum, cară-te acasă !

MIREA (*la masa unde au apărut cei cinci*) :

Nu m-am cărat acasă, tovarăși. Am fost curios de ce îmi spune și mie cineva, o dată în viață, deschis, că-i plae. Fie și o fată ca ea. Aici e una dintre rădăciunile răului : orgoliul.

Pe Marta am cunoscut-o în acțiune. Din mers. Era mai cultă decît mine. Mai combativă. Făcuse dreptul. Studiase doctrinele. Ea m-a inițiat în filozofie. Aveam, atunci, examene de partid. Stătea toată noaptea cu mine, conspectam. M-a ajutat și în producție. Are, uneori, sfaturi extraordinare. Chiar în comerț.

BĂDICU : Tovarășe Mirea ! Știi că avem ședință tehnică la orele 18. Să nu lungim !

MIREA : Nu, dar vreau să vă povestesc care este, după părerea mea...

UICĂ : Noi n-avem nimic cu tovarășa. O stimăm foarte mult. Și, tocmăi de-aceea...

MIREA (*cu un accent neobișnuit*) : Tocmăi de-aceea, tovarăși ! Tocmăi de-aceea ! (*Se molcomește.*) O spun în sens autocritic.

STAVĂR : De ce te-ai dus în localuri cu o femeie străină ? Cînd tovarășa era bolnavă.

MIREA : Tocmăi de-aceea, tovarăși !

STAVĂR : Adică, cum ?

MIREA : Tocmăi de-aceea ! Ca să mă consolez. Ca să uit. E un proces dialectic.

UICĂ : Să nu folosim termeni mari...

STAVĂR : Datoria dumitale, în această împrejurare, era să fii tare. S-o sprijini pe tovarășa, nu s-o compromiți.

MIREA : Am sprijinit-o...

JIMBLEA (*ironic*) : Da, sigur !... Cu șanteuze și cu boarfe ! Cu individe certate cu morală și cunoscute de-un oraș !

MIREA (*slab, uimit*) : Eu n-am cunoscut-o... Dacă dumneavoastră știți mai bine...

STAVĂR : Noi ne-am informat, tovarășe. Așa cum ar fi trebuit să faci și dumneata. „Dînsa“ e la categoria a patra... Și, asta, fiindcă a fost cineva darnic cu ea. Ce scrie în caracterizarea de la Operă, tovarășe Pocrovan ?

POCROVAN : „Element instabil, cu schimbări de dispoziție bruște, cu existență dezordonată. Greu educabilă, lipsind de la acțiuni social-culturale. Părinți necunoscuți. Profesional, satisfăcătoare, fără o perspectivă certă.“ Semnat, director.

MIREA : Dar, nu înțeleg pentru care motiv...

STAVĂR : Știi dumneata foarte bine, pentru care motiv. Și nu e cazul să faci pe miratul.

JIMBLEA : E vorba de morală, care e un imperativ permanent, nu sezonier.

BĂDICU : Exact.

STAVĂR : Și de patrimoniul obștesc, cu care nu ne putem juca, cred că ești de acord.

Acum, ni se lămuresc multe. Ce păreare ai, tovarășe Mirea ?

MIREA (*vine la public*) : Vă rog să mă credeți, pe cuvîntul meu de onoare, că Stavăr nu e așa aspru cum se arată el în ședința asta. E un om absolut cumsecade. De omenie, înțelegător. Care pricepe o glumă. Care pricepe și o situație mai încurată. Dar, acum, nu știu de ce, poate din cauza tovarășei Jimblea... Poate că a înțeles unde bate majoritatea...

Poate ca să nu rămînă descoperit în fața tovarășului Uică... Și nici tovarășului Uică nu-i convine... Eu văd bine că el vrea să mă ajute. Dar, în momentul acesta, a devenit extrem de greu. Vă rog, tovarăși, să mă credeți, sînt oameni foarte de treabă ; și Bădicu, la fel. Însă, nici unul nu vrea să lase impresia că ar fi mai moale decît ceilalți, că ar trata cu superficialitate. Fiindcă altfel se pune chestiunea : ei de ce n-au intervenit la timp ? Și, cineva, dacă are poftă, ar putea să-i tragă la răspundere. Tovarăși, eu vreau să declar că niciodată... (*Se întoarce la masă, dar acolo nu mai sînt cei cinci, ci e o masă de restaurant, la care stă Dufy.*)

DUFY : Ce vrei să-mi declari ?

MIREA : Niciodată... n-am intrat aici. De cînd sînt.

DUFY : Ei, și ? Cînd vrei să intri, cînd ieși la pensie ? (*Se strîmbă.*) Ce cuvînt groaznic : pensie. Cred că, pentru tine, aia va fi cea mai fericită zi din viață : cînd ieși la pensie. Cu toate drepturile. Și cu un discurs. Pfuu !

MIREA (*puțin vexat*) : Și, pentru tine, care va fi ziua cea mai fericită ?

DUFY : Astăzi.

MIREA : De ce ?

DUFY : Așa.

MIREA : Cum, adică, „așa“ ?

DUFY : Simplu : așa. Ce mai vrei ?

MIREA : Dar, nu pricep logica...

DUFY : Nici nu trebuie să pricepi. Fiindcă nu e nici o logică.

MIREA : Cum, adică ?

DUFY : Așa. Logica e pentru alții.

MIREA : Pentru cei care nu știu să danseze ! ?

DUFY (*îl sărută, înaintată*) : Exact ! N-avem nevoie de ea.

MIREA : Stai cuminte !...Ne văd...

DUFY : Să mă pue !... Eu nu vreau logică, înțelegi ? Eu vreau să gilgîie ! Să se spargă ! Să mustească !

MIREA : De ce ?

DUFY : Așa. (*Îi scoate limba.*) Boșorogule ! Dacă mai spui „de ce“ ești un boșorog.

MIREA : Și, altfel ?

DUFY : Altfel, ești un om tînăr și draguț. Și încurcat, sic !

MIREA : Încurcat ?

DUFY : Da. Cu mine. Și n-ai să te mai poți descurca ! (*Dintr-o dată, grav.*) Eu, să știi că nu aduc noroc. N-am adus

- niciodată. Eu sînt lebăda neagră... (Apoi.)
 Dacă te-aş putea face fericit! (*Îl priveşte tandru.*) Dragul meu!
- MIREA (*apărîndu-se*): De unde ştii că nu sînt fericit?
- DUFY: Se vede. Te-am văzut de la spital. Altfel nu mă suiam în maşina ta. Mi-a fost milă de tine.
- MIREA: Mişti!
- DUFY: Poate. Şi-ţi pare rău? (*Îl priveşte iar.*) Nu, nu eşti fericit. Am văzut şi casa ta. Adunată. Greţos de ordonată.
- MIREA: După ce că vii dintr-o mahala!
- DUFY: Nu-i adevărat. Vin de pe lac. (Apoi.)
 Ce iubesti tu mai mult, pe lumea asta?
- MIREA (*incurcat*): Nu pot să spun... Dar tu?
- DUFY: Cred că picioarele primei baierine. Sînt extraordinare. E tot ce-a făcut Dumnezeu mai adevărat. Eu le-aş pune în ramă. Dar ele ar ieşi de-acolo.
- MIREA: Pe Boşcu îl iubesti?
- DUFY: Uneori, cînd mă atinge. De asemeni, vodca. Plus că-mi place să mă duc la biserică.
- MIREA: De ce?
- DUFY: Aşa. Mai ales după cîte o făcută.
- MIREA: Ce fel de „făcută“, adică?
- DUFY: Eh! Ştii tu... Dar şi astăzi am să mă fac. Cu tine! Chit că mine aprind zece lumînări.
- MIREA: Pentru cine aprinzi zece lumînări?
- DUFY: Aşa, de spectacol! (*Privindu-l iar.*) Nu fi trist! Sîntem împreună! Dacă Doamne-Doamne mă iartă pe mine, te iartă şi pe tine. Că-l rog eu!
- MIREA (*mergînd spre fotoliu*): M-am gîndit, tovarăşi, că ar fi penibil să-i explic, acolo, că nu există Doamne-Doamne. Deşi, poate, asta ar fi trebuit să fac. Era greu. Ea nu înţelegea. Poate nu ţineam de-ajuns la ea, ca om. Îmi venea şi mie să rid de Doamne-Doamne. N-aveam treabă cu el. (*La masă au apărut cei cinci.*) El iartă pe toată lumea. Vorba vine. Eu am, în schimb, alt forum, unde trebuie să mă justific. Eu trebuie să-i conving pe tovarăşii mei, care mi-au acordat încrederea... (*Se întoarce la masă, unde e iarăşi Dufy.*)
- DUFY: Văd că ai rinichi destul de buni. Dar am şi băut! Lasă, nu mai număra sticlele. Să ştii că am trecut la vin numai de dragul tău.
- MIREA (*vorbind mai greu*): Şi eu, de dragul tău.
- DUFY: Bereză te face impotent. Nu s-a plîns nimeni?
- MIREA: Cine să se plîngă? Nu discutăm chestiile astea vulgare.
- DUFY: Bine zici. (Apoi.) Spune, tu eşti un domn?
- MIREA: Cum adică?
- DUFY: Aşa, dacă eşti un domn.
- MIREA: În ce sens?
- DUFY: În nici un sens. Eşti un prosc.
- MIREA: Aş vrea să înţeleg ce înţelegi tu prin domn. Un exploatator?
- DUFY (*ride mult, apoi spune*): Un domn e un domn. Cum sînt eu o lebădă. A cincea.
- MIREA: Vrei să-ţi dau o mie de lei? Asta vrei? (*Scoate portefeuille-ul.*)
- DUFY: Dă-mi. (*El, brăvind, îi dă; ea îi ia, îi aruncă în poşetă.*) Băiete, încă o băşică!
- CHELNERUL: Ora închiderii, vă rog.
- DUFY: Dimpotrivă! Ora cînd se deschid toate! Nu te uita la mine aşa. Dînsul e prietenul meu. Şi tu eşti prietenul meu.
- CHELNERUL: Nu se poate!
- DUFY: Se poate foarte bine. Îţi dau ce vrei pe-o băşică. Îţi dau o mie de lei. Vrei? Sau vrei altceva? Am să-i dansez pe masă, pentru amîndoi.
- CHELNERUL (*lui Mirea*): Vă rog foarte mult, tovarăşe...
- DUFY: Cu mine vorbeşti! E ora deschiderii! Şi tu ai stat închis toată ziua. Ne-ai servit. Acum, trebuie să te deschizi. Adu o băşică, imediat! (*Mirea încuviinţează, chelnerul iese.*) Două! (*Lui Mirea.*) Un băiat frumos. Şi ne toarnă în pahare. Acuma, am să-i torn eu lui, să se simtă bine. La ce te gîndeşti?
- MIREA: La viaţă.
- DUFY: Să-ţi spun eu ce e viaţa, vrei? Ce trece prin noi, aia e viaţă. Nimic altceva.
- MIREA: Şi noi trecem prin ea!
- DUFY: Nu! Mişti! Ce trece prin noi, atît! Restul e materie, gunoi.
- MIREA: Nu! Restul c... (*Apare chelnerul.*)
- CHELNERUL: A plecat barmanul. Vă dau sticla pe care am... cumpărat-o eu. Dar, vă rog s-o beţi repede. A trecut şi miliţianul, şi a zis că dacă...
- DUFY: Să vină şi el! Şi el e prietenul nostru! Şi el, dacă vede o fată goală dansînd, se bucură. Deschiderea!
- MIREA: Sper că nu ai intenţia...
- DUFY: Intenţia o am: n-am picioarele necesare. Am numai două. Mi-ar trebui o sută. Şi n-am voaluri. N-am ce dezbrăca. Ştii care e voalul cel mai mare, la Salomeca? Nici ea nu ştie, proasta. După al şaptelea, se opreşte. Abia atunci vine voalul cel mai mare. Eu aş da mai departe, jos, în dans, pielea, carnea, totul. M-aş dezbrăca pînă la inimă. Aş lăsa-o goală, în frig şi în căldură, ca la degeraţi. Căldura aceea bună, dinamic de moarte!
- MIREA (*venînd brusc la fotoliu*): Cînd mi-aduc aminte, acuma, de cuvîntul ăsta ale ei! Acuma, cînd! (*Îşi ia capul în mîini, se linişteşte.*) Am ieşit din nou la toaletă. Cînd m-am întors (*se întoarce*), ea dansa cu ospătarul. De ce?
- DUFY (*a auzit întrebarea, s-a oprit din dans, cu ochii în flăcări*): Ce e, vrei să fiu numai a ta? Spune-mi că vrei să fiu a ta! Numai a ta! Şi am să fiu! Ia-mă lingă tine! Ia-mă cu tine! (*Chelnerul a ieşit.*)
- MIREA (*zîbind echivoc*): Eşti cu mine...

DUFY : Nuu !! Crezi că nu simt că nu simt
cu tine, cât aş vrea ? Aş vrea să-ţi spāl
picioarele, să le ung, să fie numai ale
mele. Să te învăț să umbli, să putești.
Crezi că eu nu știu de ce ai venit la
mine la Operă, astăzi ? Ca să înveți să
plutești. Să-mi cerșești plutirea. (Dezolat.)
Și n-am cum să-ți-o dau. Vinul u-ajută.
Tu te tiri. Poate numai altceva ajută.
Altceva, care nu ți s-a mai întâmplat...
Poate, dacă m-ai lua în brațe !... și m-ai
purta !... cu inima bătând de bucurie !...
(Se aud bătăi în ușă și o conversație cam
aspră.) Lasă-i, nu-i nimica ! Dihori. Va-
meși. N-au pe cine să dueă în brațe ! Dar
tu ai ! Ia-mă în brațe ! Ia-mă, fără frică !
Sint ușoară ca fulgul ! (Mirea, fascinat,
o ia.) Nu-ți fie frică de nimic, de nimeni !
Fă câțiva pași ! Danseză ! Sărută-mă !
Dragul meu ! (El o strânge la piept, o
sărută. Intră Tit, beat, rămâne înmăr-
murit.)

TIT : Ori sint complet matol, ori ăsta e chiar
tovarășul frate !

MIREA (la fotoliu) : Știam ce urmează : Tit
o să fie tot mai obraznic cu mine. O
să-mi ceară tot mai mulți bani. O să
rinjească, să mă amenințe. Dar n-a fost
așa. Dimpotrivă. A început să se uite la
mine altfel. Cu mai multă prietenie. În
zîmbea, îmi trăgea cu ochiul... Și eu,
trebuie să mărturisesc cinstit, m-am lăsat
furat. Mi-am pierdut vigilența. Am încercat
uneori să-l scuz, să-l înțeleg mai bine.
La asta a contribuit și Dufy. L-a tratat
imediat ca pe un prieten. Uneori, mi se
părea, chiar mai mult. Se înțelegeau de
minune... (Cineva îi pune mâna pe ochi.
E Dufy.) Dufy, te-am rugat să nu mai
vii aici. Ultima oară a fost ultima oară.

DUFY (arătându-l pe Tit, care intră și el) :
El m-a adus. Mă crezi ?

TIT : Crede-o, dar nu prea mult. Am adus-o
fiindcă te iubeste ca o neună.

DUFY : Taci, prostule !

TIT : Și, zău dacă înțeleg de ce. Tu ești
bun să atragi. Nu să atragi. Arzoaica asta
a găsit un nasture.

MIREA : Ce nasture ?

TIT : Nasturele pe unde se descheie fiind
ta prea îmbrăcată. Nasturele de la guler.
E cu mina pe el, Vasile, fii atent. Dacă
ți-l rupe, nu-ți mai coase nimeni la
loc. Rămii cu gîtul descoperit. Și, pe
urmă, ți-l desface pe-al doilea.

DUFY : Taci, prostule.

TIT : Eu spun ce se întâmplă. Sint poet,
spun ce văd. (Lui Dufy.) Bagă-i mina
încet, să nu se gîdile. Are pielea caldă.
așa-i familia noastră. Greu e pînă ajungi
acolo. Dar nu e un efort inutil : slavă
Domnului, la el ai ce demola.

DUFY : Urfciosule !

MIREA : Vorbește în dodii. Ca de obicei.
Nu încerca să pricepi ce spune. Eu încerc
de douăzeci de ani. De douăzeci de ani
și mai bine, frate-meu încurcă tot ce e
limpede. Arunce vorbe, ca nuca-n perete.
(Scoate o hirtie din buzunar.) Iar mi-au

trimis din „produsele” tale... (Citește.)
„Asemuite spații eu lung tresalt virgin,
în aer plin de bivoli cu izvoare sub copi-
tele sterpe, de-a curmeziș, de-a bușilea pe
bolovani închiniș m-așin, în triumf să-mi
treacă sus pe spinare Euterpe”.

DUFY : E foarte clar. Mai zi-o dată.

TIT (în timp ce Dufy „danseză” versurile) :
Asemuite spații eu lung tresalt virgin, în
aer plin de bivoli cu izvoare sub copitele
sterpe, de-a curmeziș, pe bolovani închiniș,
de-a bușilea m-așin, să fac pe omoplați,
deasupra, triumf lui Euterpe. Cad umbre
reci pe mine și pămîntul mă răsfîrînge
impleticindu-mă dușmănos între liane și
sargase, livida zeiță îmi soarbe cheagul
cel mai ascuns de sînge, și mă lasă... în
azimut... fosforescent virtej de oase...

DUFY (s-a oprit) : Foarte frumos.

MIREA : Dar tu știi ce e Euterpe, azimut ?

DUFY : Nu prea. Dar, ce importanță are ?

Înțeleg ce vrea. Ce e în el. Ia ascultă
din nou ! E așa de clar ! E așa de bine.
(Repetă mișcările, în timp ce Tit repetă
versurile, dar sint întrerupși de o sonerie.)

MIREA (mergînd la ușă) : Cînc e ?

O VOCE DE AFARĂ : Eu sint, unchiule.
Eu, Blasiu. (Mirea, după o ezitare, des-
chide. Blasiu are o mare gravitate juve-
nilă și un soi de pedanterie.) Noroc, un-
chiule. Am sosit. (Depune valiza.)

MIREA : E și unchiul tău Tit aici. Și dom-
nișoara... prietena sa... Logodnica...

BLASIU (sărută mina ceremonios lui Dufy,
apoi se apropie de Tit.)

TIT : Ce faci mă, mînzocule ?

BLASIU : Mulțumesc de întrebare, bine.

TIT : Ce face mă-ta ?

BLASIU (înghițind în sec) : Mulțumesc, bine.
Cu gospodăria. (Lui Mirea.) Unchiule, aş
vrea să te rog să mă îndatorezi cu 25
de lei. Piuă la primul salariu. Am de plătit
taxiul.

MIREA (se caută în portefeulle) : Trebuie
să intru la CEC, să scot. Tit, tu n-ai ceva
la tine ?

TIT : Asta ar mai lipsi !... Mă insultă.

DUFY (scoate din sacul ei două sute) : Ia,
băiete !

BLASIU : Mulțumesc, domnișoară, nu pot
să...

DUFY : Ia, mă, fii serios ! (Scoate o cra-
vată nou-nouță.) Și, uite și o cravată.

BLASIU : Doue ?

DUFY : Așa, să te faci frumos ! Să te placă
damele. (Blasiu iese, șchiopătînd. Dufy
îi întinde o cravată lui Tit.) Și uite și
ție una.

TIT : Bogdaproste, năroado.

DUFY (dîndu-i lui Mirea o cravată) : Și ție
una ! Cea mai frumoasă !

MIREA : Dar, de ce ?

DUFY : Așa. Fără nici un de ce.

TIT : Are dreptate.

BLASIU (s-a întors) : Unchiule, vreau să te
asigur că am să-mi dau toată osteneala
să fiu la înălțimea încrederii pe care
mi-ai acordat-o.

TIT : Bravo !

MIREA : Măi, acum a început să-mi fie frică. MIREA : Și, asta c bine?

DUFY : Da... E o senzație plăcută, excitantă. MIREA : O înțelegem. Și mie mi-era frică.

Totuși, o întrebam, ești mai calm : de cine ți-e frică, Dufy ? De Boșcu ? Ori ți-e frică să nu te dea afară din serviciu?

DUFY (*ride*) : Prostule ! (*Serios.*) Mi-e frică de tine ! (*Grav.*) Mi-e frică de ziua clud n-o să mai fim împreună... Căci, într-o zi, n-o să mai fim. Și eu o simt de pe acum. Ca un vînt pe lac... (*Îl sărută, disperat.*)

MIREA : Mie mi-era frică, tovarăși, de complicații. De ceasul acesta, în care trebuie să dau seama. Fiindcă eu sint un om cinstit. Și fiindcă tot ce simțeam mi se părea cinstit. „Viața e ce trece prin noi“ — zicea ea. Prin mine treceau celc mai dulci ape, din este trecuseră de cînd mă știu... Încercam s-o aduc pe pămînt : dar e firesc să ne despărțim, odată...

DUFY : Nu ! (*Apoi.*) Ba da : eu o să mor... MIREA : Nu, draga mea, tu trebuie să trăiești, să înveți, să te ridici, să devii primă-balerină.

DUFY : Ce prost ești ! MIREA : Nu visezi niciodată să fii primă-balerină ? Să nu mai fii a cincea lebadă ? Eu am pe cineva la Comitetul de...

DUFY : Taci ! (*Apoi, sincer.*) Silică, tu crezi că-mi mai trebuie ceva, decît să dansez pentru tine ? Dacă ție îți place, mi-e de-ajuns.

MIREA : Încercam să n-o cred, s-o contraciz : Dufy, dar eu nu mă pricep... DUFY : Ba da ! Tu te pricepi la toate. Din moment ce te-ai priceput să-mi deschizi inima...

MIREA (*ridicîndu-se extatic, cu ea în brațe*) : Tu te-ai priceput, scumpo ! Tu ai făcut din mine un... (*Se intrerupe, căci se aude cheia în ușă. Dufy sare jos și fugе după draperie. Intră Hortensia. E surprinsă, agitată. În brațe are un pachet mare.*)

MIREA : Hortensia !

HORTENSIA : Ce faci aici, Vasile ?

MIREA (*incurcat*) : Eu, bine... Dar tu ? HORTENSIA : Am venit... să văd puțin de casă... Să orînduiesc...

MIREA (*arătînd pachetoiul*) : Și, ce ai acolo ? HORTENSIA : Nimic... Un pachet... Dar, la tine miroase a parfum.

MIREA : Poate... Mai aduce Blasiu pe cîte cineva... HORTENSIA : Blasiu ! ?

MIREA : E celibatar. Trebuie să închid ochii. Măcar pînă vine Marta. HORTENSIA (*după o pauză*) : Vreau să mătur.

MIREA : Mă rog... Cum crezi... Îți mulțumesc. HORTENSIA : Nu te duci ?

MIREA : Nu.

HORTENSIA (*se decide*) : Vasile, ție pot să-ți spun. Am primit un pachet. Un

tabloul. Tabloul meu. Făcut de Sachelarie, cu ani în urmă. Azi mi l-a trimis. A pătit ceva. A intrat cu mașina, beat. în nu știu cine. Acum îl închid. Plus că trebuie să plătească bani mulți pentru... mă rog, știi cum e. Eu n-am nimic, că-l închid. (Cu o *inversunare creșeindă*.) Să-l închid! Așa e legal și principal! Să se aleagă praful de el, dacă a fost beat! Dar tabloul nu-l pot duce acasă. Citeva zile l-aș ține aici, la voi. Nu-l pot distruge. E, totuși, în patrimoniu... Să-l dau la alții, mă compromit. Nenorocitul! Trebuia să moară acolo! Nu să-mi facă mie asta!

MIREA : Dar a fost, totuși, drăguț, că s-a gândit... Înainte de a dispărea...

HORTENSIA (*aproape de plins*) : Ce-mi pasă că dispăre !? Să fi dispărut înainte de a fi venit aici! Înainte de a mă fi pus să-i pozez! Înainte de a-mi fi spus minciunile lui, că mă iub... Ah, oamenii a-ceștia, trebuie izolați pe viață! Pe viață! Sînt beți, fac numai accidente! Har Domnului, că viața mea e curată! Dreaptă, Vasile !... (*I se agăț de gît, plînge.*)

MIREA (*după ce Hortensia a dispărut*) : M-a muiat în lacrimile ei. Am înțeles că-l iubește și acum. Că l-a înăbușit în ea. Că se sufocă! Am fugit s-o scot pe Dufy de după perdea. Nu mai era. Pierise. Poate a crezut că am o altă femeie... N-a așteptat să vadă... Probabil, acum plînge... Sau se îmbată... Sau se destrăbălează. Nu vreau asta! Vreau să știe și ea, să știe toată lumea. (*Tare.*) O iubesc pe Dufy! O iubesc sincer, adevărat! O iubesc, cu tot ce n-am iubit cînd învățam, cînd mă străduiam, cînd mă ridicam. O iubesc, cu tot ce-a rămas neconsumat în mine la vîrsta cînd ar fi trebuit să iubesc. O iubesc pe Dufy. (*Deodată, luminile se aprind în sală. Cei cinci sînt la masă. Mirea se face alb.*) Nu !... nu!... nu... nu... nu...

PARTEA a II-a

MIREA (*vine îmbrăcat cu un costum mai festiv, se așază în fotoliu, se adresează publicului*) : Iertați-mă că adineaori, cînd s-au aprins luminile, m-am speriat. Nu de cei din Birou, pe ei îi văd mereu, muncim împreună... Dar, dincolo de ei, este masa care te judecă. Și masa nu-și pierde vremea cu prea multe explicații, ci ia atitudine, instinctiv. Ea judecă rapid, eficace. Poate, dacă aș lua unul cîte unul, să-i povestesc, în particular, m-ar mai înțelege. Dar, împreună... Și eu, acuma, am nevoie de înțelegere, de sprijin. Mi s-a părut că-l văd între dunn-

nevoastră pe tovarășul Hedeșiu, cu sur-sul său acriu. Cu disprețul său aristocratic, adică : „ce lucruri mici !”, „ce porcării”, „cum poate un tovarăș, în vremea de astăzi?”, „nu-i concludent, e ceva mic”, „dați-l afară și terminați”... Ba, nici măcar atîta, ci un fel de indulgență. Tovarășul Hedeșiu e așa de înalt! Știe atîtea despre viață, despre ideologie... Probleme mari... Totdeauna mă anulează, cu gura lui pungită. Totul îi pute. Cînd își dă o părere, nu mai e alta. El a prins viața în formule, și tot ce nu se potrivește e zero. Uneori, am impresia că nici nu vorbește, ci numai pune ștampile. Verbale, bineînțeles : Adevărul. Dreptatea. Necesitatea. Dar eu și cu Dufy nu sîntem nici în Adevăr, nici în Necesitate. Nici în Dreptate istorică. De aceea, pentru noi, ca ființe, el nu poate avea decît un dispreț imens. El, dacă are timp, și bunăvoință, caută rădăcina : cum a fost posibil, cît a fost de tipic, cît slujește... De aceea, am strigat : nu ! nu ! Nu vreau să fiu judecat așa. Tovarășul Bortea... îl văd și pe el. Viclean. Cu sursul în ochi, adică : „Spune, tu, numai spune, că pe urmă ți-om spune și noi. Rătăcituie ! Uite care ar fi fost calea cea bună”... Calea cea bună ar fi fost calea lui. Și el e înarmat. Și el vorbește frumos, din vârful limbii. Și privește de după ochelari, mirat. Pe Pocrovan și pe Bădicu, barem, fi simt că sînt de sînge. Și pe Uică. Pe tovarășa Jimblea, o simt că-i din zeamă fierbinte. Dar Bortea, subțirelul, e om de teorie. Habar n-are de nimica. Numai cum să-și alcătuiască fraza. Să sune cît mai domnește. De tovarășul Argintaru mi-e fîrică. Pe față, e numai bunătate și omenie. Cum se întoarce, poți fi sigur că te-a aranjat. Dacă m-aș duce la el, m-ar bate pe umăr. Mi-ar spune : „na, frate Mirea, se întîmplă ! oameni sîntem cu toții, și tot ce e omenesc e de la natură...” După care mi-ar face un raport. Tovarășul Hirtopeanu, deși e mic, e mereu încruntat și înfioat, parcă el ar duce tot marxismul în spate... Iar eu am nevoie, acum mai mult decît oricînd, de un prieten ! Știu, s-ar găsi, care să-mi spună la bufet, unul dintre ei ar fi chiar Bindea de la C.A.R. : „dă-i în aceea și aceea, noi să ne trăim traiul vieții, că și-așa nu știm cînd ne ia dracul”. Sau „lasă-i în mămă-sa cu morala lor, că nici ei nu-s mai buni, șcfuleții ăștia ai noștri, atîta că fac altele, care nu se văd...” Eu nu de asemenea prieten am nevoie. Eu am întîmplăci foarte grele. Pe care nu le pot povesti oricui. Dacă i-aș spune lui Diaconescu, de la Centrală, care-i mai deștept ca alții, mi-ar zice : „asta nu e o problemă concretă, de viață adevărată, tovarășe. A-

devărat este ce produceți la fabrica, felul cum muncii, cum ridicăți calitatea produselor..." Dar te uiți la el în ochi, la Diaconescu, și vezi că el știe ce-i spui, înțelege foarte bine, și simte că-i așa; însă nu vrea să-și complice existența, să iasă din schema cea mai economică. De ce să se amestece? Fiecare să-și rezolve singur problemele sufletești. Iar dacă e nevrotizat, să meargă la băi. Bilete sînt. Cel mai sufletește mi-a vorbit totuși Uică, secretarul județean. Al-a poftit la el și, după ce a ascultat cîteva informații de serviciu, mi-a spus...

UICĂ (la birou): Auzi, tovarășe Mirea? Se zice e-ar fi circulînd o stafie pe la dumneata prin casă.

MIREA: Tovarășe secretar!

UICĂ: Ar fi mergînd numai în virful picioarelor. Bine că poate. Că eu nu pot așa. Oricît m-aș strădui.

MIREA: Vă asigur că... totuși...

UICĂ: Acum, că o fi a dumitale, stafia, ori e-o fi a nepotului dumitale, băiat tînăr, n-ar fi chiar treaba mea. Măcar că nici pentru el nu-i tocmai așa cu folos, acum, la început de drum... Iar pentru dumneata, numai pagubă poate să-ți cășune, în multe privințe. Nici asta n-ar fi treaba mea. Știu că omul nu-și poate controla, încă, toate pornirile. Nici nu-i așa de dorit, s-ar transforma, bag seamă, cam prea în mașină, și societatea nu de mașini are lipsă mai întîi, nici de sfinți, ci de oameni.

MIREA: Așa-i, tovarășe...

UICĂ: De slăbiciuni nu-i nimeni scutit. Și la mine în casă, fată-mea, Florica, deși n-are decît 17 ani, i s-a aprins imaginația, vrea numai poezii, și eroi romantici... A găsit și un model, sărmana: pe Tit Mirea, fratele dumitale... Eu cred că nu-i potrivit deloc. Ce părere ai?

MIREA: Nu știu ce să spun, tovarășe Uică...

UICĂ: E și cam bătrîn, are aproape patruzeci de ani... Situația profesională, nu foarte strălucită... Dar ea e neună, cum sînt fetele eare au de toate... Așa că, eu, unul, sînt pățit cu astea, duc zilnic muncă de lămurire, însă vorbesc ca la surzi. Eu sper că dumneata nu ești chiar surd.

MIREA: Nu.

UICĂ: Dumneata știi cum te-ai consolidat și cine au fost sprijinatorii dumitale, cînd ai venit de la București!?

MIREA: Știu, tovarășe Uică.

UICĂ: Nu cred că știi chiar totul, însă eu am să-ți spun: ai venit cam încondeiat de la minister.

MIREA: Dar eu n-am avut acolo nici un fel de...

UICĂ: Te cred.

MIREA: Am muncit cît am putut mai constructiv!

UICĂ: De acord. Dar să știi că greșeli există în orice muncă. Numai cine nu muncеște, nu greșește. Și, dacă cineva vrea să și le găsească...

MIREA: Dar n-am dat loc la nici un fel de...

UICĂ: Asta, să n-o spui. Cînd ai ajuns într-un post, imediat sînt și alții care-l rîvnesc. E omenește. Și, atunci, sînt atenți și merg și spun la un șef... dumitale nu și-au spus atîția, de cînd ești director comercial?

MIREA: Ba da.

UICĂ: Și șeful acela, dacă are un pic de supărare...

MIREA: Dar pe mine n-a avut nimeni nici o...

UICĂ: Poate, nu pe dumneata. Pe cel care te-a promovat. Adică, pe tovarășul Căproiu. Greșelile dumitale, cele mai multe, s-au socolit la el. Și s-a dus tovarășul Titică la ministru cu ele și i le-a servit pe tavă. Pentru că și ei se concureau. Ceea ce, iarăși, mi se pare omenește. Așa că, atunci cînd dumneata „ai căzut” — că să zicem așa — tovarășul Titică a marcat. Și, mai tîrziu, ai văzut că a ajuns și mai sus. E și foarte capabil, să recunoaștem.

MIREA: Dar și tovarășul adjunct Căproiu...

UICĂ: A avut momente mai grele. Acuma, iarăși e în ascensiune. Dînsul, cînd a venit încoace, era într-o situație pe muchi de cuțit. Totuși, noi ne-am orientat, și și-am acordat încredere, fiindcă știam că, în cele din urmă, dînsul se va reabilita, sus. Pot să-ți spun și mai mult: primul secretar m-a întrebat pe mine: „ce crezi, tovarășe Uică?” Zic: merită să încercăm cu Mirea, tovarășe prim, eu cred că va fi totul bine. Alți tovarăși din conducerea județeană au fost de altă părere. Numai tovarășa Nicol, care e prietenă cu tovarășa Marta, de la fostul U.F.D.R., te-a sprijinit.

MIREA: Vă mulțumesc foarte mult pentru încrederea ce ați avut-o...

UICĂ: Eu am avut încredere și în dumneata și, de ce să mint, și în tovarășul Căproiu, și în alți tovarăși de care dînsul e legat, și care, la ultimele alegeri pentru M.A.N., ai văzut că au obținut un bun rezultat, adică au convins conducerea că sînt oameni serioși, de bază. Așa că am putut să-i spun și eu lui Colecriu, care-l susține pe Păușescu: frate-miu, cred că v-ați convins că Vasile Mirea e capabil și că am avut dreptate să-l promovăm. N-au zis nimic. N-au mai avut ce zice.

MIREA: Dar rezultatele se văd!

UICĂ: Tocmai că rezultatele au fost pozitive, valoroase. Și nepotul, care te ajută, nu pot să spun că e rău, am primit referințe favorabile despre el. (Bonom.) Dar, acum, dacă umblă o stafie prin casă pe

la voi, în absența tovarășei Marta... Și, dacă s-ar afla că această stafie are treabă cu dumneata... (Rece, rezolut.) Pe scurt : să nu dăm loc la complicații, tovarășe Mirea. N-avem nici un interes, nimeni. Începînd cu dumneata și sfîrșind, să zicem, cu tovarășul ministru Căproiu. Pentru că orice gest se interpretează. Și, pe dumneata, vorba ceea, te discutăm și te blamăm aci, între noi. Dar, la nivele mai înalte, toate mișcărilor pot să cauzeze o oarecare ecou neplăcut. Și ar fi păcat ca cei care și-au dat avizul favorabil și și-au arătat încredere, să regrete mai tîrziu...

MIREA : Tovarășe Uică, nu-i vorba să... nu cred că se pune chestiunea...

UICĂ : Lasă, eu nu intru în amănunte. Eu am vorbit așa cu dumneata pentru că te cunosc bine și pentru că ești un om capabil. Cine știe, se poate ca, într-o zi... dacă fata mea nu-și scoate gîrgăunii din cap... (Omeneste necăjit.) Spune, ce pot să fac!? N-am decît două posibilități : ori să-l zvîrl pe Tit Mirea, fratele dumitale, în altă parte — motive s-ar găsi ; dar mi-e teamă că fugе după el. Fiîndcă e nebună. Sau să-i găsim un drum lui, aici, mai pozitiv. Poate că nici n-a fost așa de vinovat, era și tînăr... (I conduce.) Nu-mi face dificultăți, te rog frumos. Mai ales acum. Iar tipesa aia, dansatoarea, dacă ar lua-o nepotul, Dohotaru, n-ar avea nimeni nimic de zis. Dar, poate, scăpați de ea într-un fel. E soi rău, ascultă-mă pe mine. Nu uita că vin și alegerile pentru Consiliul județean...

MIREA (revenînd pe fotoliu) : Mi-a vorbit deschis, prietenește. L-a înțeles și pe Tit!... Foarte curios, am devenit protejatul lui Tit!... Mi-am dat seama la timp. Altfel, poate făceam greșeala să mint că Tit și cu Dufy... Îmi tăiam singur craca de sub picioare. Ultima. Căci tovarășa Nicol, dacă-i va spune Marta... Să afirm că Dufy și cu Blasiu?... Băiatul nu știa nimic, cel puțin așa sper. (La picioarele lui, pe covor, s-a întins, deodată, Dufy. El e, brusc, emoționat.) Dufy, cînd ai venit? Mi-a fost greu fără tine!

DUFY (în șoaptă) : Nu cred.

MIREA : Crede-mă, Dufy! Mi-a fost foarte greu fără tine!

DUFY : Mă faci atît de fericită, Silică! Tu nu știi. Dacă ai ști, n-ai vorbi.

MIREA : Dufy, tu ești imperiul meu! Ești regatul meu, pe care simt că-l stăpînesc, uneori, cu adevărat! Eu n-am avut altă stăpînire, cu adevărat. Am avut numai sarcini și răspunderi. Delegații. Spune-mi că măcar un minut a fost adevărat!

(Îngenunchează lîngă ea.)

DUFY : O, Silică!

MIREA (o strînge la piept) : Spune-mi! Spune-mi ce vrei tu, dar spune-mi ceva care să fie numai al nostru!

DUFY : Întînde-te lîngă mine. (El se supune.) Ce vezi deasupra e al nostru.

MIREA (scîncînd) : Nu vād nimic...

DUFY : Ba da, ba da! Uite-te bine. Tot ce vrei să vezi e acolo. (Apoi.) Uneori, mă cuprinde un bine atît de mare, încît aș vrea să întepesc... Eu cred că de-ia dansez, ca să fug de bine. Binele e moarte. Sau transfigurare. Există un balet, Moarte și transfigurare. Cred că n-o să dansez în el.

MIREA : De ce?

DUFY : Așa. Într-o zi, am să întepesc. Să vād cum e. Ție ți-e frică de moarte?

MIREA : Ce întrebare!

DUFY : Mie nu mi-e. Uneori, cînd ne iubim, simt că mai e puțin pînă „dîncolo”. Că, dacă tu ai vrea, aș trece dîncolo.

MIREA : Dufy, nu spune asta, iubita mea! (O acoperă cu sărutări, Ea se eschivează.)

DUFY : Cînd ne vom despărți, am să mă duc undeva pe munte și am să mă întind pe un pat curat, de zăpadă. Am să stau ca acum. Dar fără tine.

MIREA : Nu vorbi așa! Noi n-o să ne mai despărțim... decît cînd ai să vrei tu. Probabil, destul de...

DUFY : Taci.

MIREA : Ai să mă lași, știu eu. Eu sînt plicticos. Știu și asta. Toți mi-o spun.

DUFY : Nu-i adevărat. (Dulce, ca o mișgură.) Ești o liehea. Dar fără mijloace. Și, de-asta cred că te iubesc. Că n-ai mijloace.

MIREA : Să nu crezi că femeia aceea care a venit cînd erai tu aici... Spune-mi, tu ai ascultat atunci ce-am vorbit?

DUFY (se ridică) : Nu.

MIREA : Tu ai plecat supărată, nu-i așa? (S-a ridicat și el.)

DUFY : Nu.

MIREA : Ba da. De aceea ai și lipsit alțea zile.

DUFY : Nu știu despre ce zi vorbești.

MIREA : Rîndul trecut, cînd ai fost aici...

DUFY : N-am fost deloc.

MIREA : Cînd ai stat ascunsă după perdeau...

DUFY : Nici vorbă. Mă confundzi. Eu sînt o lebădă care s-a transformat abia acuma.

Eu nu vin aproape niciodată. Eu plec...

MIREA : Unde pleci?

DUFY : Să mă destrăbălez... Cu ai mei...

MIREA : Nu-i adevărat. Tu ții la mine, Dufy. Și eu țin la tine. Mult!

DUFY : Crezi? (Apoi, grav.) Așa e, Silică.

Dar asta n-o mai spunem la nimeni. Fiîndcă e o prostie. Ce motive ai avea tu să mă iubești?

MIREA : Așa!

DUFY (zîmbînd) : Tu nu vezi că eu nu sînt nimica?

MIREA : Ra ești!

DUFY : Nu sînt! (Se ferește de el, în pas de dans.)

MIREA : Ba da! (Se ia după ea.)

DUFY : Nu sînt nimic, aicea! Eu sînt nu-

mai în fundul lacului.

MIREA (tot mai așîtat): Am să vin în lac după tine.

DUFY: N-ai să vii.

MIREA: Ba da.

DUFY: N-ai să vii. Fiindcă tu nu știi să plutești. (*Fuge, elastic, de el.*)

MIREA (mai suplu ca oricînd): Am să-nvăț. (*Gata s-o prindă.*) Am să-nvăț de la tine!

DUFY: Eu nu sint.

MIREA: Ba da. (*O prinde, o sărută.*) Ești. Ești! Ești!!! (*Ea sare pe fereastră. El rămîne incurcat.*) Știu, tovarășe Hedeșiu, c-o să spunei că e o prostie, că e o mare sărăcie sufletească: „ba nu, ba da, ba nu, ba da”; și că eu, cu originea mea destul de sănătoasă... cu studiile mele... Dar, în ziua aceea, am învățat, fără să vreau, să dansez... Și lucrul ăsta l-ai observat și dumneata, tovarășe Stavăr, cînd am venit în ședința ce se ținea la B.O.B. și am cerut ca produsele noastre să fie mai colorate, ca toată viața să fie mai colorată... Și, nu știi cum vorbeam, că te-ai uitat la mine curios. Și s-a uitat și tovarășul Bădicu, care era mereu în doliu. Care n-avea nevoie de culoare. (*S-a așezat în fotoliu.*) Și, cînd m-am dus la tovarășul Bortea și i-am spus că, după părerea mea, de la o limită în sus, standardizarea e un lucru greșit, chiar dacă e mai economică, s-a uitat prudent la mine și apoi în toate părțile. Ca și cînd Dufy ar fi trecut prin cameră și l-ar fi ghidat, în mod nepermis. Și el clipea din ochi. Parcă ar fi cerut instrucțiuni ajutătoare. Numai Argintaru m-a aprobat. Dar el mi-a aprobat în ultima vreme multe propuneri. Fără scris. Pe ideea că o să-mi rup gîtul. Fiindcă avea contracandidat pe locul meu. Unul dintre cei mai devotați oameni ai lui, în direcțiunea mea, era chiar Blasiu. Blasiu a început să-mi combată unele măsuri. Sigur, cu argumente. El încă nu știa cum se pun lucrurile. A argumentat că putem livra mai mult, că putem da mai mult la export, că putem îmbunătăți aprovizionarea... A fost crezut imediat. Mi-cra foarte greu să arăt că nu e realist, că exagerază. Cînd unul spune că „se poate”, e greu să spui că „nu se poate”. Chiar dacă l-a luat gura pe dinainte. Sau a vrut să facă pe viteazul. Blasiu, fiind șchiop, voia să facă mereu pe viteazul. Pe spinarea mea. Mai ales de cînd începusem să... „dansez”. I-am spus: nepoate, nu te arunca așa de tare, n-avem destule contracte ferme.

BLASIU (*cu avînt*): Prospectăm piața liberă, unchiule!

MIREA: E riscant.

BLASIU: Cine nu riscă, nu cîștigă. Nu se poate să nu găsim debușee. Iar în strălătate...

MIREA: E o conjunctură groaznică.

BLASIU: Trece!

MIREA: Dar, între timp, se degradează psihologic și produsele noastre! Plus că intervin și greutăți de finanțare.

BLASIU: Tocmai de-aceea trebuie create urgent prototipuri de anticipație. Și pregătită, în cel mai mare secret, tehnologia respectivă, ca să intrăm la timp. Bombă! Iar stocul greu vandabil trebuie împins pe terțe piețe, cu o mică bonificație. Trebuie acceptată o oarecare pierdere, altfel grevăm bugetul întreprinderii.

MIREA: Și, așa, nu-l grevăm?

BLASIU: Ba da, dar cel puțin facem loc pentru produsul nou. Și recuperăm prin el. Altfel, o să ne zbatem toată vremea cu... (*Dufy intră pe fereastră, el o vede.*) Ce-i, Dufy? Lasă-ne să lucrăm. (*Ea vine și-l ghidă.*) M-auzi? Hai, că unchiul Tit nu-i aicea. Iar unchiul Vasile e ocupat.

MIREA (*incurcat*): Domnișoară Dufy, cu ce pot să...?

BLASIU: Știi că intri pe geam, ca o năroadă ce ești. Nu te gîndești că ne faci de rîs? Și nu atît pe mine, cît pe unchiul și pe tușa.

DUFY: Lasă să vă fac!

BLASIU: Te rog! Acuma se discută ceva serios. Nu-i așa, unchiule?

MIREA: Da... discutăm despre prototipuri. Dar cred că putem întrerupe discuția...

BLASIU: Perfect. Și eu am treabă în oraș. Și o iau și pe ea cu mine. Hai, Dufy! Te las la Catedrală. Eu merg înainte, la U.T.C. (*Dufy se uită la Mirea cu înțelegere și iese cu Blasiu.*)

MIREA: E clar că nu puteam s-o rețin. Dar, de cînd erau ei așa de amicali? Sau ea simula doar amicizia cu el, ca să poată fi cu mine? Și dacă era invers? Și eu eram doar fazanul, elefantul? Sigur că mie îmi convenea mai mult s-o vadă lumea cu el... Dar nu de-a binelea. Nici nu cred că l-ar fi acceptat. (*Afropape bucuros.*) El nu putea dansa! Mă liniștea foarte mult că era șchiop! Însă, la minte, nu era. Vedea larg, mai larg decît mine. Eu, cu experiența mea, păream rutinier. El, în schimb, nu se dădea înapoi de la nici o soluție. N-avea ce pierde. I-am pus în vedere să se mute la blocul celibatarilor, că se întoarce Marta acasă. A dat din cap, cu un anumit zîmbet. Pierduse destul de mult din respect, în două luni... Uneori, am văzut pe fața lui ironie... Sau șmecherie, nu-mi dau seama...

PROFESORUL (*intră*): Doamnă Mirea, nu mai lăsați ușa deschisă. O să vă dispară din lucruri.

MIREA: Mulțumesc, domnule profesor.

PROFESORUL: Și, trebuie să vă spun ceva care mi s-a părut foarte suspect. Alătăseară, cînd eram în stradă, mi s-a părut că vă intră cineva pe geam... Un răufăcător... Nu v-a dispărut nimic?

MIREA : Nu.

PROFESORUL : Nu mai văd vasul în care am pus atunci florile. Și tava de aur...
Le-ați mutat dumneavoastră ?

MIREA (*alb*) : ...Da, domnule profesor

PROFESORUL : Bine ați făcut. Și, să nu mai lăsați geamul deschis. Că nu se știe cine intră. Eu, așa vă sfătuiesc.

MIREA : Vă mulțumesc, domnule profesor.

PROFESORUL (*de la ușă*) : Am alte flori, pregătite, pentru când vine tovarășa Marta.

MIREA : Vă mulțumesc, domnule profesor. (*Rămâne singur.*) Atunci am băgat de seamă că au dispărut cele două obiecte de preț, tovarăși. Care fuseseră uchișionate de Marta, cu o ocazie. Asta a fost prima lovitură, care m-a mai trezit.

JIMBLEA (*apărută la masă*) : Adică, dumneata, dacă nu primeai o lovitură materială, nu te trezeai !? Interesant fel de a gândi, tovarășe Mirea.

MIREA (*înăbușind o înjurătură*) : Du-te, tovarășe Jimblea, și nu mă mai enerva ! Ești îngrozitor de răuvoitoare. Și, știu eu de ce. Pentru că Tit, tocmai acum s-a trezit să... (*Se întoarce brusc spre Jotoliu.*) Să fi luat el vasul și tava ? În ultima vreme, nu prea mi-a mai cerut bani mărunți. Ori e în părea de curios, m-aș fi bucurat să le fi luat Blasiu. Îl cred în stare. Nu-i omul care să se încurce, când își pune în gând ceva. Deși a avut o educație destul de strânsă, greco-catolică. Ca și mine. Dar, acum, a rupt cu toate, vrea să se afirme.

Putea să ia și Hortensia. Să-i trimită bani lui Sachelarie. Fără să se cunoască la ei acasă. Dar nu s-a gândit că am să cercetez ? Că am să bănuiesc ? De unde a știut ca că am să bănuiesc, obligatoriu, pe altul ? Pe Tit, să zicem. Sau pe Blasiu. Nu, Tit nu e în stare să fure, decât dacă ar fi într-o situație cu totul și cu totul... Iar Blasiu nu s-ar expune, dacă n-ar fi sigur că înaintea lui am o altă bănuială.

Nu, Dufy, nu-i adevărat, nu ești tu, nu-i așa ? Vino și spune-le deschis tuturor oamenilor de-aici că nu e adevărat. Fiindcă ei, toți, te consideră hoată. Și ci, toți, sînt indignați.

DUFY (*apare subit*) : De ce ?

MIREA : Așa. Pentru că este imoral. Pentru că este abject. Pentru că este antisocial...

DUFY : ...să ne iubim ? (*Are un aer dolent, molic.*)

MIREA (*interzis*) : Dar ne iubim ?

DUFY : Nu știu. Știu numai că, atunci când vin la tine, îmi bate inima mai tare.

MIREA (*cu jumătate de gură*) : Dar nu despre asta e vorba în propozițiune...

DUFY (*limpede*) : Atunci, despre ce ? (*El tace.*) De ce ești trist, Silică ?

MIREA : Mi-au dispărut unele lucruri.

DUFY : Și mie mi-au dispărut, dar au venit

altele. Trebuie să ne îmbătăm de ce vine, nu de ce pleacă. Nu crezi așa ?

MIREA : Dar erau lucruri de preț !

DUFY : Toate lucrurile prețioase cît le facem noi să prețuim. Un singur lucru prețuiește mai mult ca toate.

MIREA : Care ?

DUFY : Dansul. (*Apoi, cu prietenie.*) Abia făcuseși câțiva pași... acum te împleticești iar ?

MIREA : Dar nu înțeleg cine a putut să mi le ia...

DUFY : Vino cu mine în fundul lacului și am să te despăgubesc pentru toate.

MIREA (*timid*) : Mi-a trecut prin minte, la un moment dat, că tu...

DUFY (*cu ochi senini și gravi*) : Eu te-aș lua pe tine, iubitele, cu toate ale tale. Dar tu nu-mi dai decât un deget... Nu vrei să dansezi cu mine.

MIREA : Ai alți parteneri. Sau complici !

DUFY : Tu complici. Tu complici totul. Eu vreau să te fac print. Și tu umbli în zdrențe. Păcat... (*Dispare.*)

MIREA : N-am înțeles bine. Am rămas cu bănuiala. L-am întrebat pe Tit : Tit, tu știi ceva despre obiectele astea care au fost aici, și care nu mai sînt ? (*Tit a intrat.*)

TIT (*beat*) : Ce să știu, frate ? Dacă le-ai pierdut, e o lege dialectică : negarea negației.

MIREA : De ce vorbești prostii ? De ce te bagi unde nu te pricepi ?

TIT : La atîta mă pricep. Ele erau negație. Negația sărăciei tale revoluționare. Cine îți le-a luat, vrea să te proletarizeze din nou. Ceea ce nu-i rău. Gîndește-te cum erai atunci. Când pășteai ideile. Și gîndește-te cum ești acum, cînd paști obiecte.

MIREA : Nu știu ce „pasc”. Dar știu că vine cineva și mi le fură !

TIT : Ideile nu ți le mai fură nimeni. Că nu mai ai. Decît ideile comerciale. Care nu interesează spiritualicește. Și ce ți-a furat sînt tot ideile comerciale. Fiindcă e însemna acel vas *în sine*, tu n-ai de unde să știi. Tu nu știi nimica, *în sine*, Vasile. Tu știi numai partea comercială. De exploatare. Atît.

MIREA : Eu nu te-am întrebat ce știu eu. Ci te-am întrebat dacă știi tu ceva.

TIT : Nu cumva îmi faci cîntea să mă bănuiești !? Iubitul meu frățior, mă supraevaluezi. Crezi că am ajuns la subtilități din astea ? Să mă duc să vînd un vas pe piață, pe care oricine știe că nu-l scot din colecția mea particulară ? Pițipoancele cu care m-am încurcat n-au ce face cu vase de-astea. Și-n ultima vreme, ca să spun totul, oricît mi-ar fi de rușine, nu m-am mai încurcat cu nici o pițipoană. Mă cumpără cineva, o tovarășă agronomă, emerită.

MIREA : Deci, e adevărat ce-am auzit ?

TIT : Prea adevărat, Vasile, dacă ai auzit

și tu. Și mă cumpără pe un preț derizoriu: niște lapte proaspăt, ouă de la fermă, caș dulce, ceapă verde... Probabil că vocația mea, totuși, e să fiu cumpărat. Am rezistat cât am putut, recunoaște, dar acum mă *etatizez*. (Cu o *ironie specială*.) Intru în „rîndul oamenilor”. Că ieșisem din el. Ar trebui să fiu mai mulțumit.

MIREA (*fals*): Sint mulțumit.

TIT: Nu ești. Dracu' știe de ce. Cînd am „ieșit”, tot nemulțumit ai fost. Acum, iar. Dumnezeu să te înțeleagă, Vasile. Cînd am plecat în aventură, mai exact, cînd m-am întors, ai sărit cu gura pe mine. N-am înțeles nici atunci: fiindcă m-am dus, ori fiindcă m-am întors?

MIREA: Nu le mai amesteca! Te-ai dus o dată clandestin, și te-au prins!

TIT: ...Și, pe urmă, mi-au dat pașaport, ștampilat. Pentru același lucru.

MIREA (*plictisit*): Chestia cu *bock-ul*...

TIT: Cu *bock-ul*, da. Și cu dama.

MIREA (*făcîndu-se că nu pricepe*): Care damă?

TIT: Nu timpita asta, nu cretina asta de Jimblea, nu! Dă-o-n paști pe mă-sa! Asta, de cînd și-a luat trei clase, face pe Madame Du Barry. Dar cu o aveam pe Ninon, pe aristocrata.

MIREA: Care Ninon?

TIT: Kretzuleasca. Nu mai știi povestea, cînd am fugit de-acasă, la 17 ani?... Alții umblau după diplome, după tot felul de posturi și proptele; mie mi-a ieșit Kretzuleasca în calc. M-a învățat șapte mii de școli. Și, după aia, s-a cărat. Inșă, Vasile, trebuie să-ți spun, *noblesse oblige*, că era o femeie cum nu mai e alta pe fața pămîntului. Așa aristocrată cum era. Plus că m-a și iubit. Se făcea că nu, dar mă iubea. M-a chemat, disperată, de la Paris. Pentru ea am fugit, dacă vrei: să știi totul. A spus că-mi face o situație. Mi-a făcut: la Văcărești. Află că am fost fericit în închisoare: mă gîndeam la ea. Sufeream pentru ea. Și, cînd m-ați reabilitat și mi-ai făcut rost de pașaportul acela, garantînd tu pentru mine, m-am dus fuga să mă cumpere...

MIREA: Și?

TIT: Bah! Nu mai avea cu ce. Lasă că pierduse și vasele și tăvile, cum le-ai pierdut tu acum, cînd e prea tîrziu, dar nu mai avea ce să dea *din ea*. Îmi ținea teorii. Despre libertate, despre românism... Despre Krishnamurti. Carnea i se fleșcăise, pufușorul galben de lîngă gură devenise mustață... Da, putea să-mi facă rost de un post acolo, să muncească de-a binelea. Dar slăbiciunea mea. Știi și tu, nu e munca. Și nici babele. Și nici „adevărătul românism”. Eu mă mulțumesc cu ăsta, al nostru, de-aci... Așa că am venit înapoi, iubitele, spre marea ta mîndrie în fața autorităților. Dar vocația e vocație, cînd ești de vînzare. Kretzuleasca mai

avea brillianțe. Eu, însă, mă vînd pe ceapă verde. Și, vrei să-ți spun ceva? Sint foarte mulțumit. Voichița n-are nevoie de vasele tale, Vasile. Ea are nevoie de mine.

MIREA: Tit, spune-mi sincer, crezi că Dufy?

TIT: Nici Dufy n-are nevoie de vasele tale. Pe cît e de timpită, cred că are nevoie de tine.

MIREA: De ce?

TIT: Nu știa. Îi plăci. Ea nu e iu stare să ascundă așa ceva. Ea se exprimă liber.

MIREA: Prea!

TIT: Niciodată nu ești prea liber, Vasile. Ea, dacă îți ia ceva, îți ia pe față.

MIREA: Nu cred. Fiindcă atunci o întreb ce nevoie are. Și ea n-o să-mi spună totul. E misterioasă.

TIT: Foarte bine. Vai de femeia care nu e. Ce, vrei să-ți înșire prin cîte trece? Cîte umilînți și bătăi mîncă?

MIREA: De la cine?

TIT: Tu n-ai văzut ce vîntăi are, citeodată? Așa e mediul ei. Probabil că momentele pe care le petrece cu tine le plătește ca dracu'. Țla al ei, probabil că-i cere bani, să nu se mai atingă de ea. Și ea îi dă. Ca să fie numai a ta, iubitele! Că, dacă nu-i dă...

MIREA: Dar este o miliție! Este o lege!

TIT: Sigur. Sint și pompieri, și spitale... Și pompe funebre! Cadrul e utilat perfect. Să zicem că nu-i face nimica, o scapă într-o zi, în dans, din greșeală... Ori o împiedică... Ori îi face una dintre aeele farse celebre, de care n-a scăpat nici Storin, nici Manolescu, nici Gogu Ciprian, și nici măcar Madame Bulandra... Terori există, dragul meu frățior, în toate mediile... Intr-al ei, sint ceva mai contondente, asta-i tot. Tu, cum poți să faci vasul cadou, ca să scapi de o teroare, a ta, și ea, nu?

MIREA: Dar vasul e al meu!

TIT: Și ea e tot a ta, acum! Și dacă l-o fi luat, l-a luat ca să fie și mai mult a ta! De ce nu vrei să înțelegi? Și dacă i-a păsat prea puțin că e al tău, asta dovedește că s-a contopit cu tine. În privința asta e, totuși, fină, discretă.

MIREA: Discretă!?

TIT: Da, Vasile.

MIREA: Cînd ai cunoscut-o tu, dansa cu chelnerul, cocheta cu oricine!

TIT: Ca să te acopere. Erați la început.

MIREA: Cu chelnerul!?!?

TIT: Vasile, fata asta e mai *avansată* decît tine! Pentru ea, societatea n-are clase. Oamenii sint cu adevărat egali. Tu, cînd vorbești de chelnerul sau cu vînzătorul, vorbești de pe altă poziție, îl tratezi ca pe un serv.

MIREA: Nu-i adevărat. El mă sfidează.

TIT: Tocmai de-aia! Fiindcă el a aflat că sintem egali.

MIREA: Nu. Fiindcă are bani mai mulți.

TIT: Vezi? Deja ai instalat o demarcație

mic-burgheză. După avere. Dufly n-are asemenea demarcații.

MIREA : Crezi că, dacă aș fi mai sărac... ?

TIT : Sint convins.

MIREA : Atunci, de ce îmi cere parale,

mereu ?

TIT : Aha, îți cere ! ? Inseamnă că n-a luat ca vasul. Îți cere din simpatie. Și pentru că tu ești pentru ca, acum, începutul și sfârșitul. Tu ești omul ei.

MIREA : Nu cred. Tit... (Plângindu-se, chinându-se.) Cred că e o smintită, o desfrinată, care merge cu banii mei și...

TIT : Ce bine că ai ajuns să suferi, Vasile !... Gazi-i în genunchi și mulțumește-i că ți-a făcut acest cadou. Ea ți-a dat, mă, nu ți-a luat. Când o să pricepi tu asta ?

MIREA : Ea merge cu banii mei și „se face”. Și, după aia, vine la mine ca la un punct de sprijin. Ca la o mintuire tirzie !

TIT : Tot ce se poate. Vasile. Citi domnitori, după ce „se făceau” sau „făceau” cite una, singeroasă, nu s-apucau să înalțe o mânăstire ? Asta e de cînd lumea. Chiar dacă păcătuiește, tu ești Dumnezeuul ei, nu ți-ajunge ? Ce vrei să fii mai mult ?

MIREA : Dar îl are pe Dumnezeuul celălalt, nătîntoaca !

TIT : Probabil că nu-l mai are. A vrut și ea ceva înalt și n-a găsit. Și eu aveam în mîntea mea Occidentul. S-a terminat cu el ! Am trecut la ouă de crescătorie națională.

MIREA : Dar are arta ! Așa spune !

TIT : Vasile, ascultă-mă pe mine, că mă pricep puțin : arta n-o ai niciodată. Te are ca pe tine. Cînd și cînd. Și, fără patimă omenească, nu faci artă. Cine crede că se face artă cu apă minerală, nu știe ce vorbește. Se face cu păcate. Din păcate. Ca să-ți speli păcatele. Așa că tu ești acum amestecat cu toate astea. Într-o altă lume decît a ta. Cu alte judecăți și măsuri. Fata asta fără multă creștere te poate crește, Vasile. Fata asta fără nici o credință crede în tine și în tăria ta. Contează mai mult pe ea ! (Dispare.)

MIREA (singur) : Ceea ce știam, cînd a plecat Tit, era că nu mai pot conta deloc pe tovarășa Jimblea. Și, probabil, nici pe tovarășul Uică. Am vrut să-l rog pe Tit, de dragul meu, să nu spună la nimeni că se-nsoară. M-am stăpînit. Era în el și bucurie și tristețe. Parcă ar fi lăcut o nouă măgărie. Ultima... Dealtfel, în oraș se cam vorbea. M-am întîlnit la bufet cu Stavăr, cu secretarul. Să trăiești. Ce se mai aude, tovarășe Stavăr ?

STAVĂR (la bufet) : De auzit se aud multe, tovarășe director. Dar nu trebuie crezute chiar toate. Dacă am crede totul... Iacă, și Pipăruș-crîșmarul zice că asta e vin de struguri... dar, cine-l crede ?

MIREA : M-am așezat lingă el, am băut două sticle. Am plătît eu una, el una. Am vrut să plec, dar vedeam că el ar mai

sta. De fapt, vorbisem tot felul de lucruri. V-am spus că e un om tare prietenos, cumsecade.

STAVĂR : Așa rău cum îi vinul, tot îți cade bine, cînd și cînd. Plus că asta roșu te face mai țapăn... Și-apoi, mai e nevoie, așa-i ?

MIREA : Nu știu ce să mai zic, tovarășe Mircea... Că, dacă îți iei puțin avînt, odată vin altii și te trag de minecă.

STAVĂR : În ce privință ?

MIREA : Așa. Să zicem că-ți vine voia bună, imediat vezi pe unii care...

STAVĂR : Dă-i în rîul lor ! C-acuma, n-om trăi numai cu șublerul. Mai ne-nveselim, mai ne omenim !... După muncă, nu ? trebuie să aibă omul și puțină destindere, nu zice nimeni altfel.

MIREA : Absolut de acord. Dar vezi că, dacă îți vin cine știe ce toane, sau, mă rog, îți iese cineva înaintea...

STAVĂR : Ei, știu eu la ce bați dumneata aproponțul... Să-ți spun ceva, tovarășe Vasile : chestiile astea, e-o gagică, dacă nu-s sistematice, și nu faci scandal în trg... Mai ales cînd ești singur... Totul depinde cum îți duci sarcinile : de serviciu, obștești... Or, aici e problema acum.

MIREA : Unde ?

STAVĂR : Au fost rămîneri în urmă, de vreo lună...

MIREA : Dar dumneata cunoști în ce condiții ?

STAVĂR : Eu cunosc, însă alții le pot specula. Tehnicul zice : cu mi-am făcut obligația, să și-o faci și comercialul. El așa vede problema, acolo e gîtuirea.

MIREA : Dar cu pot să-i demonstrez... La urma urmei, marfa pe care mi-o dă el, poate nu-i cea mai bună.

STAVĂR : Asta n-ai voie s-o spui. Decît între noi. Fiîndcă noi luptăm în continuare ca să fie mai bună. Nu ?

MIREA : Dar dacă tovarășul Bădicu mă acuză...

STAVĂR : Normal. El gîrează pentru directorul general. Cînd ai să gîrezi dumneata, sau să zicem că te face plin, atunci ai să poți vorbi altfel. Să știi, însă, că nu de la Bădicu vine... Nepotul dumitale, Dohotaru, a înaintat un raport...

MIREA : E un timpit !

STAVĂR : Poate. Deși, eu nu cred. Eu cred că e un om cu ambiție.

MIREA : Depinde ce fel de ambiție.

STAVĂR : Ambiție, de care trebuie să avem fiecare. Și avem. Însă, el are mai multă. Hai noroc !

MIREA : Dar nu se înțelege că cu nu pot vinde, dacă... ?

STAVĂR : Lasă, nu te mai apînde. Aici sîntem la birt, bem un pahar și ne ducem acasă. (Îi face cu ochiul.) Care nu se duce în alte părți... Eu, dumneata... Nu te îngrijora !... Cu muncă, cu efort, se aranjează toate. Însă băiatul, să fii atent cu el. El ne-a spus, oficios, că nu-i gagică lui. Și acum se vede că nu-i nici a lui

Tit, cum am crezut... Însă, de ce a venit el să ne spună asta, eu nu prea îmi dau seama... Probabil, din conștiința datoriei. Ce zici? Ori, poate că e gelos pe dumneata?

MIREA (*abătut*): Tovarășe Stavăr, cred că am făcut o prostie mare...

STAVĂR (*bun*): Lasă, că trece.

MIREA: ...că l-am adus. Eu pot aranja oricând cu Pascu să-mi cumpere trei sferturi din stoc. Fără să mă bîzbe nimeni. Și am să aranjez. După metodele mele de pină acum. Care n-au dat greș. Am să-l servesc și eu altă dată, cînd o să-i crape buza după marfa nouă.

STAVĂR: Pst! Aici să știi că trebuie păstrat secretul. Că noi n-avem voie să schimbăm sortimentele decît după ce se avizează...

MIREA: Știu.

STAVĂR: Asta numai noi, conducerea, o cunoaștem. Plus că se vor pune și probleme speciale de aprovizionare. O să ai o perioadă cam grea, tovarășe Mirea.

MIREA: Nu-i nimic. Am mai avut. Nici eu nevastă-mea nu pot să spun că...

STAVĂR: E așa de bolnavă?

MIREA: Meru a fost, dar s-a ținut, prin voință. Însă fericire n-am prea cunoscut.

STAVĂR: Vezi cu fata aceea... să fii puțin mai atent, să nu dai loc la discuții... Barem, e faină?

MIREA: Nu-mi dau seama...

STAVĂR: La fiecare ne-ar fi bună cite una, să ne mai miște un pic... Dar, vezi că... atunci cînd ești secretar de partid... Cum ai cunoscut-o?

MIREA: Din întîmplare.

STAVĂR: Să ai de grijă, că astea cam șterpelesc... Însă, vorba aceea, dacă ai intrat în joc...

MIREA (*la fotoliu*): I-am povestit lui Stavăr cite ceva, m-am mai descîrcat... M-a ascultat ca un prieten. Am plecat acasă de braț. A glumit puțin, la poartă, despre nevastă-sa. Mi-a strîns mîna, mi-a făcut cu ochiul. Și a doua zi s-a uitat la mine tot așa, zîbind... Scuzîndu-mă... Aproape încurajîndu-mă. Asta era, mi-am dat seama cam tîrziu, metoda lui. Ca să afe cît mai multe. Școala lui Argintaru. În fond, aveau dreptate. Trebuiau să cunoască situația. Să ia măsuri. În cazul cînd ceva nu merge bine în fabrică, e mai ușor să tragi la răspundere un „descompus”. Să-l ai la îndemînă, oricum... Deocamdată, Stavăr se orienta. A luat imediat legătura cu Ghirboan, secretarul de la Operă. Acela a chemat-o pe Dufy. I-a vorbit, a sucit-o. I-a promis că o să afară dacă mai continuă aventurile. Ea i-ar fi zis ceva de mamă, după o versiune. Un altul mi-a spus că a văzut-o ieșind palidă, tristă, cu un rînjel batjocoritor, amar, de animal rănit... Fiindcă m-am interesat, mai de departe: „Aia? O hoasă ce n-a văzut pămîntul”. Ceălalt, din contră: „Nici să nu te gîndești, e un

om foarte cînstit. Acum e într-o perioadă bună, dansează ca niciodată”.

Tovarășa Jimblea s-a dus la spital, la nevastă-mea, cu flori, și i-a strecurat, probabil, alte ceva. Marta a venit peste citeva zile, în trecere, să-și ia schimburi. Avea bilet de sanatoriu balnear. Se făcea că nu știe nimic. A descoperit întîmplător că lipsește niște lucruri. Părea surprinsă, mișnită. Dar înțelegătoare, dintr-un punct de vedere superior.

MARTA (*îmbrăcată, așezată*): Desigur, Vasile, că lucrul acesta mă afectează. Este neplăcut. Ca tot ce n-are cauze pur raționale. În plus, e vorba de obiecte la care țin foarte mult. Poate nu atît din cauza valorii lor intrinsece. Deși, noi nu trebuie să disprețuim în mod primordial obiectele. În ele stă încorporată o parte din munca noastră socială. Vasul, de pildă, ți-aduci aminte: eram încă la U.F.D.R., cînd am fost convocată la Consiliul național. Terminasem cu bine alfabetizarea integrală, ni s-au dat medalii și gratificații. O delegație a fost primită chiar de președintele dr. Petru Groza. N-am să uit niciodată, cînd mi-a dat mîna, ce-am simțit. Avea o mînă mare, bărbătească. Mi-a ținut mîna într-a lui și mi-a spus o glumă, la care desigur că am ris, era imposibil să nu rizi. Era ceva tonic. Tu m-ai așteptat după-masă — căci ne-a dat și o gustare, foarte bună; pot să zic chiar o masă, un banchet — și te-ai uitat la mine: eram fericită. O perioadă lungă de beznă se sfîrșise. Ne-am dus la Consignația și tu ai ales vasul, pe vremea aceea nu costa foarte mult. Acum a crescut prețul, pentru că a crescut și nivelul de trai. Cînd l-am pus în casă, înția oară... Însă, nu vreau să te plictisească cu asemenea lucruri...

MIREA: Nu mă plictisești.

MARTA: Tava am luat-o dintr-o primă a ta, anuală.

MIREA: Nu. Dintr-o deplasare.

MARTA: Da, ai dreptate, dintr-o deplasare în străinătate ai adus-o. Din primă am luat lampa din dormitor.

MIREA: Da.

MARTA: Este îngrozitor să te gîndești că acele momente, care ne-au umplut pe amîndoi de fericire... (*Se oprește, emoționată.*)

MIREA: Marta!

MARTA: Căci eram tineri, și curaji, luptam amîndoi cu mare vigoare pentru ca ultimele...

MIREA (*impresionat și el*): Așa este, Marta!

MARTA: Trebuie să mă înțelegi bine, Vasile, eu nu sînt materialistă; decît în sens filozofic, dialectic...

MIREA: Știu... (*În acel moment, Dufy iese de după perdea, înaintează neauzit și începe să țopăie demențial în spatele Martei. În ochii lui Mirea a apărut o panică ce se va transforma în ris nervos.*) Ai dreptate...

MARTA : Eu am avut timp, acum, la spital, să-mi pun tot felul de întrebări.

MIREA (cu un soi de ris nervos) : Cred și eu că ai avut !

MARTA (il privește puțin mirată, apoi continuă) : Despre existența noastră. Integrată în existența colectivă...

MIREA (cu un icnet incoercibil) : Exact !

MARTA : Eu am profitat de timpul pe care l-am petrecut acolo ca să fac o analiză substanțială...

MIREA (neputîndu-se stăpîni să nu ridă nervos, din teama pe care i-o produce Dufy) : Cred că ai făcut mai multe analize...

MARTA : Ce vrei să spui ?

MIREA : Nu te-ai dus acolo să-ți faci analizele ? (Ride, încercînd, prin semne, s-o îndepărteze pe Dufy, care dansează mereu.)

MARTA : Și, ce e de ris în asta ?

MIREA : E de ris că... au ieșit bine ! Și că sînt bucurosi că au ieșit bine !... (Aproape de crampă.) Foarte bucurosi !

MARTA : Te-ai schimbat, dragul meu. Probabil că ești și tu surmenat.

MIREA (vesel la culme) : Sint !

MARTA : Probabil, ți s-a întîmplat ceva... La serviciu... Sau în altă privință... Ai să-mi spui tot, nu-i așa ?

MIREA (icnet, în timp ce Dufy face un salt) : Sigur ! Sigur !

MARTA : Am să-ți ajut să-ți recapeți liniștea, calmul... Atît de necesare... Deși sînt încă slăbită... Am încă un fel de zgomot în urechi, îmi pare că îmi umblă cineva prin spate.

MIREA (rîzînd disperat) : Cine dracu' să umble ? (E aproape de plîns, Dufy iese pe fereastră.)

MARTA (văzîndu-l abătut) : Să nu lii supărat din cauza acestor obiecte !... Eu nu sînt supărată din cauza lor, te asigur. Eu sînt supărată că mai există în societatea noastră oameni a căror conștiință socială e așa de scăzută și de needucată, încît fac asemenea gesturi. Se pune problema ridicării acestor oameni, la un anumit nivel necesar... chiar dacă e vorba de fratele tău, sau de alte ființe apropiate nouă. Știi că toată viața m-am ocupat cu asta. Și acum, în cadrul muncii pe care o fac — chiar dacă, din nefericire, o interrup cîteva luni — sper să văd ieșind din minile noastre generații educate, solide. Și cînd văd, totuși, ce se întîmplă, uneori, chiar la noi în casă...

MIREA (cam speriat) : Ce se întîmplă ?

MARTA (echivoc) : Dispar niște lucruri... Niște lucruri vechi... De la începutul căsniciei noastre. Adică, nu ne-am făcut datoria cu oamenii din jurul nostru... (Sincer, impresionată.) Și, asta mă afectează...

MIREA (neutru) : Așa-i.

MARTA : Dacă eu m-aș duce la acel om și i-aș spune : omule, tovarășe, de ce te-ai

gîndit să-mi iei ceea ce e al meu ? ! Ceea ce am agonișit prin străduință, prin consecvență ? Ești mai bogat cu ce mi-ai luat ? Nu cred. Pentru moment, poate, Dar, ca filozofie de viață, ești sărac. Sigur că ai să-mi spui că, în revoluția comunistă, proprietatea privată va dispărea, încetul cu încetul...

MIREA : Da.

MARTA : Că bunurile fiecăruia vor deveni, probabil, bunurile tuturor, că fiecare va da și va primi, cum spune Marx, cît poate și cît are nevoie... Dar, în etapa aceasta... pe care noi o trăim, și o construim... și în care comportamentul moral decurge din însăși structura societății noastre...

MIREA (singur) : Am continuat conversația, în dormitor, pe același ton... Deși obosită, Marta a vorbit două ore continuu. Și tot ce a spus a fost extraordinar. Ca logică. Și ca tot. M-am gîndit cum i-ar sta ca profesoară universitară. Merită, fără discuție. Dacă ar fi fost mai ambițioasă, ar fi ajuns, cu siguranță. Dar ea se mulțumește cu un post modest, convinsă că și de acolo poate servi progresul. Sau, cine știe, ca să nu mă umbrească pe mine... Ea m-a protejat tot timpul.

Și acum se îngrijea dacă am tot ce-mi trebuie. Nu m-a lăsat să închid fereastra. I-am spus că poate să intre cineva. A zîmbit : la etajul I — cine ? Trebuie să fie pasăre, ca să intre.

Mi-a dat sfaturi bune și a plecat. Cu florile profesorului în brațe. După ce au șosotit ceva, pe coridor.

La scurt timp, a izbucnit scandalul. Primul semn l-a adus Nicki Pcrovan. A venit într-o seară la mine, supărat.

POCROVAN : Ce-ai făcut, Vasile ? Ai imbulinat-o.

MIREA : De ce ?

POCROVAN : Știi tu bine de ce. Eu înțeleg să-ți permiți o mică aventură, deși nu e corect, în condițiile actuale. Dar să scoți un prototip nou din fabrică și să-l dai unei curve...

MIREA : Te rog foarte mult ! Nu-ți permit !

POCROVAN : Mie nu-mi permiți ! Dar ție cum ți-ai permis ? A văzut-o Bădicu, a intrat să-și ia tutun de pipă, și a văzut una îmbrăcată cu un pulover care e din seria noastră zero. Normal că a întrebato, și aia n-a vrut să răspundă. Și, atunci, a urmărit-o. I-a spus unui milițian, acela i-a luat datele...

MIREA : De ce...

POCROVAN : Cum, adică, de ce ?

MIREA : De ce... mă amestecați pe mine în această afacere ! ? Oricine a lucrat la pulover putea să-l sustragă.

POCROVAN : Nu prea. Există pază, nu ?

MIREA : S-ar putea ca și...

POCROVAN : Nu-i cazul. S-a cercetat. Foarte serios. Ce lipsește, lipsește din fondul tău. Or, la tine, se cam știe, au început să

lipsență și alte lucruri. Din casă Re-cunoaște!

MIREA (in timp ce Pocrovan inventează, discret, casa): M-am abținut să-i spun: cele din casă poate să le fi furat chiar nevastă-ta. Ca să-i trimită bani fostului ei amant. Al cărui tablou e ascuns de mine în pod. Ca să nu-l vezi tu. Și copiii tăi. Și să nu vă compromiteți. (Lui Pocrovan.) Și ce legătură are... fata asta cu mine? De unde rezultă? A spus ea?

POCROVAN: N-a spus, că nu e proastă. Ea a spus numai că l-a primit de la prietenul ei. Care e un dansator. Care nu mai dansează.

MIREA: Cum era să primească de la un dansator?

POCROVAN: Nu știu. Asta numai tu poți să știi. Care ai de-a face cu dansatoare. Vasile, eu am venit să te previn, prietenește. Mic nu trebuie să-mi ascunzi nimic. Altfel, e groasă, să știi. Dacă l-ai dat, să găsim un motiv.

MIREA: Am dat un singur pulover: lui Pascu, de la secția comercială. Ca să-mi primească stocul nevandabil, să-l lichidăm. Să deblocăm contul. Îți dau cuvântul meu că altelea n-a ieșit de la mine. Dar, Nicki, trebuie să mă înțelegi: am fost luat în focuri peste tot. Ca și cînd eu n-aș vinde. Toate problemele fabricii s-au rostogolit asupra mea. acuma. Plus ce-mi face propriul meu nepot. Am discutat cu Pascu: dom'le, ia-mi-le pe astea, o să-ți dăm în curînd altele, mai bune. Zice: să le văd pe cele bune. I-am dat unul.

POCROVAN: Tu, cu mîna ta?

MIREA: Nu mai știu dacă i l-am dat sau l-am trimis...

POCROVAN: E foarte important lucrul ăsta. Fiindcă, dacă l-ai trimis printr-un tip, și tipul avea o fată...

MIREA: Dar a sosit la el, asta e esențial. Întrebați-l.

POCROVAN: Nu putem să-l întrebăm. Și, tu înțelegi de ce. Dacă omul a acceptat cadoul ăsta, n-o să vrea niciodată să spună. Și o să torpileze și acțiunea pe care i-ai propus-o. Că de restituit, acum, nu-l mai poate restitui. Să-l fi dat Pascu, fetei?

MIREA (alb): Tot ce se poate...

POCROVAN: Ea spunea că l-a primit de la un dansator. Cineva, aici, minte. Fata sau?...?

MIREA (iritat): ...sau eu!? Așa se pune chestiunea.

POCROVAN: Sau cineva, aici, vrea să ascundă, nu poate să spună ceva... De ce? Gîndește-te că e un moment greu, Vasile. Mă duc să-mi iau țigări. Gîndește-te! (Iese.)

MIREA (singur): M-am gîndit foarte mult. Luasem puloverul la mine, să i-l dau lui Pascu. Ea a venit, poate, în absența mea, l-a văzut... A crezut, probabil, că e pentru

ea. Sigur a crezut că e pentru ea!... Tot ce fac, mai nou, e pentru ea!

Hortensiei i-am luat cheile, e exclus. În schimb, Rlasiu, perfidul... Să fi dat două lovituri dintr-o dată? Ar avea o singură îndreptățire: e mai tînăr. Dar eu trebuie să mă arunc la gunoi? Eu trebuie să-mi închid cariera? Eu nu mai am voie să iubesc, să fiu bărbat? Toată lumea vrea să-mi interzică să iubesc? POCROVAN (revine): Ei, te-ai gîndit? Îți spun și numele fetei: Elena Nica.

MIREA: Elena Nica? Nu cunosc.

POCROVAN: Elena Nica, de la stația de pompare...

MIREA (tot mai bucurat): Nu cunosc, n-auzi, nu cunosc!

POCROVAN: Vezi că intră la apă și vorbesc!

MIREA: Să între unde-o vrea! (Îi ia pe Pocrovan de guler, în brațe.) Nu cunosc, Nicki, n-am auzit de-așa ceva!

POCROVAN: Și, pe prietenul ei îl cheamă Gabor.

MIREA (oprind efulziunea): Gabor!? (Cu alt ton, mai neconvins.) Nu cunosc...

POCROVAN (după ce l-a examinat): Bine, Vasile. Te las să dormi. Poate, la noapte îți vine gîndul cel bun.

MIREA: Nicki, tu chiar crezi că... (Pocrovan se oprește la ușă.) ...viața e făcută din confecții de lină? Sau de bumbac?

POCROVAN: Nu știu. (Apoi.) Undeva, totuși, se aseamănă. Ce ai înșirat se poate deșira. Și ce ai tras se poate rupe. Să îți seama de lucrul ăsta. Spre binele tău. (Iese.)

MIREA: Cel fel de bine, Nicki? E clar că tu stai mult mai rău cu nevastă-ta decît mine. Voi nu vă mai deșirați. Voi putreziți împreună. Ca să nu supărați opinia publică. Ori pe alții. Și, acum, a venit momentul să vă răzbunați. Pe noi, care v-am ținut uniți, cu forța. Pe mine, care v-am ghicit. Nedansatori ce sînteți!

Gabor? Vlăduț Gabor e balerinul bolnav din spital. Colegul ei, care nu va mai putea, niciodată... I-a fost milă de el. Ori l-a iubit. Nu, i-a fost milă de el. Dufy dă tot ce are. Ea nu poate să păstreze nimic. Bani mei i-a împrăștiat pe la toți... Leuții pe care eu îi socotesc la centimă, bifîndu-i, ea i-a făcut ploaie de confetti... Puloverul cu care eu am vrut să-mi consolidez cariera... l-a dat unuia... care l-a dat unuia... care...

Noaptea, ca a venit la mine, am dormit împreună... Mi-am dat seama, tovarăși, că ca mă va ruina. Mi-am dat seama că este o lebedă neagră, care nu aduce nimic bun. Nimic, decît pe ea însăși... Și presentimentul sfîrșitului.

Am tresărit din somn, era ora trei. Ea dormea. Am sculat-o. Foarte greu am sculat-o, dormea adînc. Avea pe față un zîmbet nevinovat. Am luat-o în brațe, am

adus-o aici, am pus-o pe acest fotoliu. Scuzați-o, tovarășe Bortea, că e în *deshabillé*. Ea nu știe. Ea, de cele mai multe ori, e în *deshabillé*. Toată viața ei, aproape, așa a fost. Eu, cum vedeți, sînt îmbrăcat. Solemn. Pentru ședința care urmează. Pentru discuția care urmează. Și care e foarte, foarte grea. Dufy! Dufy, trezește-te!

DUFY: Ce este!? O, Silică, ce frumos vi-sam!... Se făcea că era o pădure argintie...

MIREA: Dufy, trebuie să te îmbraci. Trebuie să te duci. Dufy!

DUFY: Ce tot spui?

MIREA: Trebuie să te duci, Dufy. Fiindcă nu mai pot să te iubesc. Fiindcă nu mai pot să te păstrez lângă mine. Nu e drept. Dufy!... Lui Bădicu, tehnicul, concurentul meu la direcția generală, i-a murit iubita. Nu se poate ca tu să stai lângă mine. Nu e echitabil! Eu nu pot să concurez nicăieri, în lumea asta, dacă tu stai lângă mine.

DUFY: Ai înnebunit, Silică, dragul meu!

MIREA: Probabil. M-am îmbrăcat solemn, fiindcă am de dat seama. Dacă aș fi aproape gol, ca tine, aș merge cu tine, în fundul lacului. Și ne-am iubi acolo, Dufy, lung, nesfîrșit. Și, cînd am ieși pe mal, ar veni Pan, și ne-ar alerga... Dar, pe mine Panu m-a amenințat că, dacă nu-i dau concediu săptămîna viitoare, să-și zugrăvească casa... Și m-au chemat și sus, la Consiliu: unde sînt puloverele? Lipsese trei. Eu nu știu decît de unul. Dar, acuma, prefer să nu mai știu de nici unul. E mai bine, te asigur. Pocrovan are dreptate: e mai bine! Nu ne putem juca cu opinia publică. Înțelegi, Dufy?

DUFY: Ce-ai visat, iubite!

MIREA: Nimic. N-am visat nimic. Ba da: am visat c-o să redresăm situația, la toți parametrii. Să facem o cotitură în viața fabricii. O altă cotitură, în viața noastră personală. Mi-am neglijat familia. Nepotului meu nu i-am dat atenția care i se cuvine. E un băiat mare, sensibil, s-a răzburat și el în felul lui, și eu îl înțeleg. Are idei frumoase. Sora mea, Mărgărita, mi l-a trimis, ca să-i dau exemplu. Eu, ce exemplu îi dau?

Uite, și Tit se însoară, nu? Și el dă exemplu. E un curent care a venit și care trebuie să ne cuprîndă pe toți.

Pocrovan se uita azi la mine cu niște ochi în care nu există nici o îndoială. Era liniștit. Se lupta pentru adevăr. Eu, de ce să am în ochi îndoială?

DUFY: Nu mă mai iubești, așa-i?

MIREA: Să zicem că nu te mai iubesc, Dufy. Să zicem așa. Să ne jucăm de-a jocul că eu nu te mai iubesc. Te rog frumos! Să jucăm și jocul ăsta, vrei? Noi am jucat pînă acum mereu jocul celălalt. Mai schimbăm puțin, pentru moment. Nu știu ce se întîmplă cu mine. Vor să mă ruineze. Din cauza ta. Sau tu vrei să mă ruinezi. Nu mai suport.

DUFY (*scoate un *serpîn adînc*, ca un *chute dureros*): Ah! (*Se ridică.*)*

MIREA: Sînt niște principii... Plus că și nevastă-mea e un om plin de merite. Ea e bolnavă acum. Noi trebuie să ne îngrijim și de ea, nu-i așa? Ea n-arc dans în ea. Ea are carte multă. Filozofie. Ar trebui să înveți de la ea!... Ba ea ar trebui să... și o să învețe!... Ce putem face? Eu aș veni cu tine în lac, dar trebuie să mă duc la sanatoriu. Plus că am și cursuri. Luna viitoare plec la reciclare. Și, atunci?

Tu ai fost vreodată la reciclare? Vouă nu vă face cursuri profesionale? Să vă ridicăți? Vezi? Atuncea, mă înțelegi.

DUFY (*îmbrăcată*): Silică, Dumnezeu să te ierte...

MIREA: Dufy, n-am iubit pe nimeni, nici-odată, mai mult decît pe tine... Există un asemenea sezon în viață... Măcar așta aș vrea să știu, acuma: nu dacă ai fost cinstită, nu. Eu nu-ți cer asta. La voi, acolo, cam cunosc eu condițiile. Dar, dacă nu ți-ai bătut joc de mine, asta aș vrea să știu. Dacă n-ai ris tot timpul de mine și de biata mea pasiune...

DUFY (*cu ochii rîzători, dar și umezi*): Ba da, Silică. Tot timpul am ris și mi-am bătut joc de tine. De la început. De cite ori plecam de aici, mă duceam la băieți și le spuneam.

MIREA: Nu-i adevărat!

DUFY (*tot mai greu și mai isteric*): Spuneam cum faci, cum te uiți. Te maimuțăream.

MIREA: De ce?

DUFY: Așa ne jucăm acuma. După aia, mă culcam cu ei, cu unul, cu toți. După ce le dădeam de bătut. Aveam bani, fiindcă zuleam de la tine.

MIREA: Taci! Minți!

DUFY: Am zulit tot ce-am găsit pe-aici. Erau pretențioși. Ca să mă placă... aveau nevoie de benzină. Cine mă place pe mine așa? (*Scrîșnit.*) Numai cite un prost ca tine. Așa e jocul, Silică! Mergeam și mă desfrînam, pe Boșcu l-am ținut din țigările tale.

MIREA: Nu fumez.

DUFY: Ce-are a face!? N-am băgat de seamă. Eu ți-am zulit tot. Și, acum, în sfîrșit, îmi pare bine că scap de căcatul ăsta pe care tu îl numești dragoste. Ai avut o idee foarte bună să ne jucăm așa. Tocmai vream să-ți cer niște lovele, băieții vor să organizeze o chermeză.

MIREA: Ce chermeză?

DUFY: Cu alte borfeturi ca mine. Să plecăm la cabană. Să bem, să ne distrăm, că avem o singură viață, așa-i, Silică? Să ne jucăm e-o trăim. Una, Lena, n-avea pulover. i-am făcut eu rost. (*Approape de plîns.*) O să-ți trimit și ție o carte poștală ilustrată, cu zăpadă multă, și cu brazi... O să mă tăvălesc și pe-acolo. Nu știu dacă m-or place ăia... Cam totdeauna am fost a cincea... A cincea lebedă... A cincea

roată la căruță... Numai tu m-ai pus în fruntea distribuției... Pentru câteva reprezentatii... *Ceao!* Dumnezeu să te ierte!... (*Dispare pe fereastră.*)

MIREA: Nu-i adevărat! Nu-i nimic adevărat! Și, așa da tot ce am, acum, ca ea să mai fie aici, măcar o clipă, pe acest fotoliu de unde am gonit-o!... S-o mai țin în brațe, o clipă! Să-i spun: Dufy, iubita mea, marea mea iubită, nu te duce prin zăpada aceea! Nu te culca pe zăpada aceea! Te rog frumos: dacă m-ai iubit, ești de puțin, nu muri!... Nu juca jocul ăsta! N-am vrut să joc așa! Ce faci tu e prea mult, Dufy! Eu nu pot să primesc atîta. Eu sînt un biet om gri-juliu, temător... Eu am de dat socoteală unor oameni ca mine... Care o să mă înțeleagă, poate, și o să mă ierte...

Eu știu ce vrei tu, Dufy, de ce te culci în zăpada aceea: vrei să te faci o lebădă albă. Nu, Dufy, nu face asta! Pentru mine, ești albă de la început! Eu am fost mereu negru, pentru tine... eu! Fi-îndcă eu n-am știut iubi, n-am fost învățat...

Eu am fost învățat să răspund, să am răspunderi. Și, acum, trebuie să mă duc

să povestesc tot. Și, poate, ei n-o să creadă că tu ești un om inocent, bun. O lebădă. Cum am să le explic eu lucrul acesta? Cum am să le deslușesc cu totul, cînd știu că, poate, mine, tu nu mai ești? Și că va începe o anchetă?... Și tot ce era numai al nostru va deveni public, teatru... justiție?

Doză minute mai am, și trebuie să ies pe poartă. Afară e viscol. Ah, acuma așa avea nevoie de un prieten. (*Către juriu.*) Poate e între noi, aici... Uică... Stavăr... Chiar Pocrovan. (*Către public.*) Poate e printre dumneavoastră. Mi-ar trebui un mare prieten, mulți prieteni, care să înțeleagă... Că sînt un om cinstit... Un om care, din cauza cinstei... Cînd greșește... Dacă greșește... Că toți vrem să zburăm... Că toți auzim muzica... (*Cei cinci au apărut la masă și așteaptă. Odată eu ci. au mai venit și alții. Lumina se aprinde în sală. Înăbușindu-și plîsul.*) Nu. M-am redresat. A fost un moment de slăbiciune, tovarăși, un moment... pe care îl regret... pe care, poate, o să-l condamnați... dar eu vreau să vă asigur... (*publicului*) să vă asigur... că el nu se va mai repeta... niciodată... Niciodată! ?...

S F Î R Ș I T

marți, 20 aprilie 1976

(Continuare din p. 17)

— De fapt, dumneavoastră cum și cu ce ați început?

— Fabrica avea deja un nucleu, cînd m-am dus eu acolo. Am chemat și pe alții, cărora le place teatrul și au pasiunea de a juca. Am fost încîntată cînd am văzut că mulți, foarte mulți muncitori din secțiile productive iubesc teatrul și au dorința să-l practice.

— Inseamnă că a. trebuit să faceți o selecție...

— Bineînțeles. I-am pus pe tineri (cam toți erau sub 30 de ani) să recite, să cînte, să danseze, să prezinte ceea ce știu ei. Trec peste perioadele de lucru didactic, firești, și vreau să ajung la primele realizări artistice.

— Deci, la primul spectacol.

— Da, cu piesa Ucenicia lui Cucu de Alexandru Mănzat. Este o piesă inspirată din viața de uzină, în care se întîlnesc multe dintre realitățile Fabricii de rulmenți din Birlad. Spectacolul l-am prezentat mai întîi în fabrică, apoi pe scena Casei de cultură a sindicatelor din Birlad. Pot afirma că s-a bucurat de succes.

— În afara îndrumării artistice, în ce alteeva se materializează sprijinul teatrului profesionist?

— Ajutorul pe care-l dăm ia diferite înfățișări concrete: costume, decoruri, tehnicieni.

Cu ajutorul specialiștilor de la teatru, i-am învățat pe artiștii amatori arta machiajului și multe alte taine ale profesiei noastre.

— Ce vă impresionează în mod deosebit, cînd lucrați cu artiștii amatori?

— Dragostea lor pentru teatru, pasiunea cu care joacă, estompînd astfel unele dintre carentele de pregătire, firești. În fond, nu-i obligă nimeni ca, în timpul lor liber, să vină să repete, să învețe. Aceștia sînt și spectatorii noștri consecvenți.

— Înțeleg, din această ultimă afirmație, că și teatrul profesionist are de cîștigat din această relație cu amatorii...

— Foarte mult. Artiștii amatori sînt, în primul rînd, cei mai buni propagandiști ai teatrului în întreprinderi și la sate. Ei aduc mulți spectatori în teatrul nostru. Sprijinind și dezvoltînd mișcarea artistică de amatori, ne creăm, implicit, un public larg, permanent, bun cunoscător al teatrului. Iar noi, mergînd în fabrică și la sate, sîntem într-un permanent contact cu viața, cu realitățile ei, cu oamenii — legături cu adînci semnificații. Învățăm unii de la alții!

— Deci, tuturor, succes deplin!

Stan Vlad